

072-3

Η ΕΥΓΧΡΟΝΗ ΓΑΛΛΙΚΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

1972

A
1972-3
C.2

Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΓΑΛΛΙΚΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ (1935-1965)

Έκθεσις οργανουμένη εν τῷ πλαίσιῳ
τῶν καλλιτεχνικῶν καὶ μορφωτικῶν γαλλο-ἐλληνικῶν ἀνταλλαγῶν
ὑπὸ τὴν αἰγίδα
τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος
τοῦ Ὑπουργείου Πολιτισμοῦ καὶ Ἐπιστημῶν τῆς Ἑλλάδος
τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν τῆς Γαλλίας
τοῦ Ὑπουργείου Πολιτιστικῶν Ὑποθέσεων τῆς Γαλλίας

ΕΘΝΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ - ΜΟΥΣΕΙΟΝ Α. ΣΟΥΤΣΟΥ
16 ΜΑΡΤΙΟΥ ΕΩΣ 15 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1972

COMITÉ D'HONNEUR

- MM. MAURICE SCHUMANN   Ministre des Affaires Etrangères
JACQUES DUHAMEL   Ministre des Affaires Culturelles
BERNARD DURAND   Ambassadeur de France en Grèce

COMITÉ D'ORGANISATION

- MM. LOUIS JOXE   Ambassadeur de France, Président de l'Association Française d'Action Artistique
- PIERRE LAURENT   Directeur Général des Relations Culturelles, Scientifiques et Techniques au Ministère des Affaires Etrangères
- JACQUES RIGAUD   Directeur du Cabinet du Ministère des Affaires Culturelles
- ANDRÉ SAINT-MLEUX   Ministre Plénipotentiaire, Chef des Services de la Diffusion et des Echanges Culturels au Ministère des Affaires Etrangères
- JEAN CHATELAIN   Directeur des Musées de France
- ANDRÉ BURGAUD   Chef du Service des Echanges Artistiques au Ministère des Affaires Etrangères, Directeur de l'Association Française d'Action Artistique
- ALAIN TRAPENARD   Directeur de l'Action Culturelle, de la Jeunesse et des Sports de la Ville de Paris
- CLAUDE MENARD   Délégué Général aux Expositions au Ministère des Affaires Culturelles
- JACQUES FAUVE   Conseiller Culturel et de Coopération Scientifique et Technique près l'Ambassade de France en Grèce
- GASTON DIEHL   Chargé de mission à la Direction Générale des Relations Culturelles, Scientifiques et Techniques au Ministère des Affaires Etrangères

COMMISSAIRE ARTISTIQUE

- M. JACQUES LASSAIGNE   Conservateur en chef du Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ-ΠΑΛΑΜΑΣ	Άναπληρωτής Υπουργός Έξωτερικών
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΗΣ	Υπουργός Πολιτισμού και Έπιστημών
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΥΡΝΟΥΤΟΣ	Γενικός Διευθυντής Πολιτιστικών Υποθέσεων Υπουργείου Πολιτισμού και Έπιστημών

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΑΜΑΔΟΣ	Πρόεδρος, Διευθυντής Μορφωτικών Σχέσεων Υπουργείου Έξωτερικών
ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ	Πρόεδρος Διοικητικού Συμβουλίου της Στέγης Καλών Τεχνών και Γραμμάτων, Ακαδημαϊκός
ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΡΥΣΙΚΟΣ	Πρόεδρος Έλληνο-Γαλλικού Συνδέσμου, Ομότιμος Καθηγητής Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών
ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΦΡΑΓΚΙΣΤΑΣ	Πρόεδρος Έταιρείας Μακεδονικών Σπουδών και Ίδρυματος Μελετών Χερσονήσου του Αίμου, Ομότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΑΡΑΓΚΙΔΗΣ	Διευθυντής Μορφωτικών Σχέσεων Υπουργείου Πολιτισμού και Έπιστημών.
ΑΝΔΡΕΑΣ ΙΩΑΝΝΟΥ	Διευθυντής Έθνικης Πινακοθήκης
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΕΛΙΣΣΑΡΙΔΗΣ	Πρόεδρος Καλλιτεχνικού Έπιμελητηρίου Ελλάδος
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ	Διευθυντής Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών
ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ	Γενικός Επιθεωρητής Νομαρχιών Περιφερειακής Διοικήσεως Κεντρικής και Δυτικής Μακεδονίας

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Ο κατάλογος της έκθεσης
στοιχειοθετήθηκε στο τυπογραφείο του Γαλλικού Ίνστιτούτου Αθηνών
και τυπώθηκε στο εργαστήριο Γραφικών Τεχνών Ί. Μακρής Α.Ε.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ύστερα από τα μεγάλα καλλιτεχνικά κινήματα που άφησαν τη σφραγίδα τους στην ιστορία της ζωγραφικής κατά το πρώτο τέταρτο του εικοστού αιώνα — τον φωβισμό, τον κυβισμό, τις άπαρχές της άφηρημένης τέχνης, τον υπερρεαλισμό— έχουμε την τάση να θεωρούμε, κάπως επιπόλαια, πώς σημειώθηκε μια ανάπαυλα και πώς οι μεγάλες αυτές εξάρσεις κατέπεσαν. Στην πραγματικότητα, τα κινήματα που αναφέραμε, αν και προήλθαν από όρισμένες θεωρίες και προκαθορισμένους σκοπούς, ήταν κυρίως αποτέλεσμα ζωντανών πειραματισμών. Οι όνομασίες που δόθηκαν στις διάφορες σχολές όφειλονται ως επί το πλείστον στην τύχη, και μόνο μεταγενεστέρως απέκτησαν όλη τη σημασία τους. Γεγονός παραμένει πώς ό αιώνας μας είδε να προβάλλη άξιοσημείωτο πλήθος από ισχυρές προσωπικότητες και πώς, μετά από τόσα άριστουργήματα, θά ήταν δύσκολο να προτείνη κανείς καινούρια πράγματα. Ή περίοδος που άρχισε το 1930, υπό περιστάσεις δύσκολες, μέσα σε πλήρη ήθικη και οικονομική κρίση, δέν υπήρξε παρ' όλα αυτά τόσο φτωχή όσο καμιά φορά λέγεται. Πρώτ' άπ' όλα, μεγάλοι δημιουργοί, όπως ό Γκασσό, ό Ματίς, ό Μπράκ, ό Λεζέ, ό Ντελωνάι, ό Ρουά, ό Σαγκάλ, ζούσαν άκόμη και συνέχιζαν το έργο τους, πλουτίζοντάς το με καινούρια κεφάλαια και άσκώντας μιάν επίδραση πιό άναγνωρισμένη και συχνά πιό ουσιαστική από πριν. Δυό-τρείς άπ' αυτούς, άκόμη και σήμερα, βρίσκονται σε πλήρη δημιουργική δραστηριότητα. Από την άλλη μεριά, φάνηκαν στον όρίζοντα ή άναγνωρίσθηκαν νέες ήγγετικές φυσιογνωμίες. Αυτές άκριβώς θέλει να τιμήση ή έκθεση τούτη και συγχρόνως να δώση στο κοινό των χωρών όπου θά φιλοξενηθί την εύκαιρία να γνωρίση τους νέους αυτούς ζωγράφους που έλαβαν μέρος στις ίδιες άναζητήσεις και άποτελούν τους άπογόνους των μεγάλων διδασκάλων που παρουσίασε ή προηγούμενη έκθεση του 1969, όργανωμένη από το Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης του Παρισιού.

Ή παρούσα έκθεση πραγματοποιείται χάρη στη συνδρομή του Μουσείου αυτού, χάρη στο Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης της Πόλεως του Παρισιού, που

έθεσε στη διάθεση της 'Οργανωτικής 'Επιτροπής τις πλούσιες συλλογές του, και χάρη στη βοήθεια των μεγαλύτερων γκαλερί της γαλλικής πρωτεύουσας, και τέλος χάρη στην προσωπική συνεισφορά των ίδιων των καλλιτεχνών. Έτσι στάθηκε δυνατό να αντιπροσωπευθῆ ὁ καθένας ἀπ' αὐτούς με δύο ἕως τρία ἔργα διαφορετικῆς ἐποχῆς, πράγμα πού ἐπιτρέπει νὰ τοὺς ἐννοήσῃ κανεὶς καλύτερα.

Θὰ λέγαμε ὅτι μιὰ νέα ἐξελικτικὴ διαδικασία τῆς Σύγχρονης Ζωγραφικῆς ἄρχισε τὰ δύσκολα χρόνια πού προηγήθηκαν τοῦ τελευταίου Πολέμου. Στὴν περίοδο τῆς τρομερῆς ἐκείνης ἐντάσεως, στὶς παραμονές τῆς ἐκρήξεως ἐνὸς Κόσμου, τὰ χρόνια αὐτὰ ὑπῆρξαν τὸ θέατρο ἐντόνων ἀναζητήσεων. Ἡ Τέχνη εἶχε ἐξαντλήσει τὶς καθιερωμένες φόρμουλες, οἱ ἀτομικὲς ἀναζητήσεις φούντωναν, οἱ ὀμάδες διαλύονταν γρήγορα, σχεδὸν ἀμέσως μετὰ τὸν σχηματισμὸ τους. Γιὰ μιὰ ἀκόμη φορά, οἱ νεαροὶ καλλιτέχνες αἰσθάνονται κατατρεγμένοι καὶ ἐξορισμένοι ἀπὸ ἕναν κόσμον πού βούλιαζε στὶς οικονομικὲς καὶ πολιτικὲς κρίσεις, παρασυρμένος ἀπὸ τὴν τυφλὴ μορβία. Καὶ ὅμως, μόνον αὐτοὶ ἀντιδρῶν καὶ ἀνακαλύπτουν οὐσιαστικὲς ἀξίες. Προαισθάνονται τὴν ἐκρηξὴ καί, σὲ ἀντιστάθμισμα τῶν μελλοντικῶν καταστροφῶν, εἰσφέρουν τὰ στοιχεῖα μιᾶς νέας ὀράσεως. Ἐπαναστατοῦν ἐναντίον τῆς αὐταρεσκείας καὶ τῆς εὐκολίας, διακηρύσσοντας ἕνα εἶδος καθαρμοῦ καὶ ἐκφραστικῆς βουλήσεως. Τὰ ἔργα τους ἀπηχοῦν μιὰ σπαρακτικὴ μοναξιά, καὶ σὲ λίγο, μέσα ἀπὸ τὴν τρικυμία ἐνὸς κόσμου πού ἀρνεῖται τὴν καταδίκη του, τὸν εὐαγγελισμὸ νέων γενέσεων.

Ἐνα ἔργο κυριαρχεῖ σ' αὐτὴ τὴν ἐποχῆ: ἡ Γκέρνικα τοῦ Πικασσό. Κάτω ἀπὸ τὸν ἀστερισμὸ του καὶ μέσα στὴν προοπτικὴ τῶν ὑπερρεαλιστικῶν ἀναζητήσεων, ἐγγράφεται μιὰ νέα ἀναφορὰ στὴν πραγματικότητα. Οἱ μεγάλες συνθέσεις τοῦ Μπαλτύς, οἱ σκοτεινοὶ πίνακες καὶ οἱ σφαγὲς τοῦ Τὰλ Κοάτ, τὰ αἰχμηρὰ σχέδια τοῦ Γκρυμπέρ καὶ τοῦ Τζιακομέττι, οἱ παραισθήσεις τοῦ Φωτριέ, οἱ μεγάλες κοινωνικὲς συνθέσεις τοῦ Γκρομαίρ καὶ ὁ ὑπερρεαλισμὸς τοῦ Ἐλιὸν σημειώνουν μιὰν ἀποφασιστικὴ καμπή, ἐξ ἴσου σημαντικὴ μετὰ τὸν γερμανικὸ καὶ τὸν βόρειο ἐξπρεσιονισμὸ τῶν προηγούμενων χρόνων. Ὁ σκοπὸς τῶν καλλιτεχνῶν αὐτῶν εἶναι νὰ συνταράξουν, νὰ καταπλήξουν καὶ νὰ ἀποκαλύψουν, καὶ ἂν ἀνατρέχουν σὲ παραδοσιακὰ μέσα πού εἶν' ἀναγνωρίσιμα ἀπ' ὅλους, τὴν πρώτη θέση ἔχει ἡ ὀξύτης τοῦ σχεδίου. Ἄν πάλι προτείνουν καμιά φορά μιὰν ἐξαρση τῶν διαφόρων τμημάτων τοῦ πραγματικοῦ καὶ τὴν ἀναδιάρθρωσὴ τους κατὰ τρόπον

ἀπροσδόκητους, μπορούμε νά χαρακτηρίσουμε τήν τάση τους σάν μιὰ νέα ἀντίληψη, ἐμπλουτισμένη καί ἀποκαλυπτική, τοῦ ρεαλισμοῦ.

Μιὰ δεύτερη τάση βασίζεται στή δομή διὰ μέσου τοῦ χρώματος. Οἱ κάπως ἐνεξέλεγκτες ὑπερβολές τοῦ φωβισμοῦ ἔχουν περάσει, πειθαρχημένες ἀπό τήν ἐξουσιαστική θέληση τοῦ Ματίς. Τό χρώμα τώρα χρησιμοποιεῖται γιά νά ἀνακαινίσῃ καί νά ἐξάρῃ τὸ ἀντικείμενο σὲ μιὰ ἀτμόσφαιρα χαρᾶς καί φωτός. Δύο ἄνθρωποι πού εἶχαν μείνει καιρὸ στὸ περιθώριο θὰ παίξουν τώρα ἀποφασιστικὸ ρόλο: ὁ Βιγιόν, μὲ τὴ βαθιὰ γνώση του τῶν ἀξιών καί τῆς ἰσορροπημένης κατανομῆς τῶν πιὸ λεπτῶν ἀποχρώσεων, καί ὁ Μπισσιέρ, πού ἀναδεικνύεται θαυμάσιος ἐξερευνητῆς τοῦ ἐνοστίκτου καί κύριος τοῦ παρθένου χρώματος. Διαμορφωμένος μέσα στὴν κυβιστική ἔρευνα πού ἐπικαλεῖται τὴν αὐστηρότερη γαλλικὴ παράδοση —τοῦ Ἐνγκρ, τοῦ Σεζάν καί τοῦ Σερά— ὁ Μπισσιέρ τυχαίνει ἐκείνη τὴν ἐποχὴ νά διδάσκῃ στὴν Ἀκαδημία Ρανσόν (ἐκπαιδεύοντας πλῆθος ἀπὸ τοὺς ζωγράφους πού παρουσιάζει ἡ ἔκθεση τούτη) καί νά ἀποτελῇ τὸ ἐπίκεντρο μιᾶς βαθιᾶς πνευματικῆς ἀναγεννήσεως. Ἔτσι, ἀπὸ τὸ 1936-37, ἔχουν κιόλας τεθῆ οἱ νέες βάσεις.

Κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ Πολέμου, οἱ ζωγράφοι, διασκορπισμένοι ἀρχικὰ ἐδῶ κι ἐκεῖ, προσπαθοῦν, ὅπως εἶπε ὁ Μπαζαίν, «νὰ ξαναβροῦν τὸ οὐσιώδες διὰ μέσου τῆς βίας, τοῦ πάθους καί τῆς ἐκφράσεως πού βασίζεται σὲ μιὰν ἐπιλογή στοιχειακῶν χρωμάτων καί μορφῶν». Ἐνταγμένοι σὲ μιὰν ὁμάδα ὑπὸ τὸν τίτλο Νέοι Ζωγράφοι τῆς Γαλλικῆς Παραδόσεως, ἐμφανίζονται γιά πρώτη φορά στὴν Γκαλερί Μπράουν στὸ Παρίσι τὸ 1941. Ὁ τίτλος πού διάλεξαν δείχνει καθαρά μιὰν ἐπιθυμία παραδοσιακῆς συνεχείας. Μετὰ ἀπὸ τοὺς φωβιστές, ἀποδίδουν ξανά στὸ χρώμα ὅλη του τὴ δύναμη γιά τὴ δημιουργία ἐνὸς νέου ζωγραφικοῦ χώρου. Μετὰ ἀπὸ τοὺς κυβιστές, προσπαθοῦν νά προσδώσουν σταθερότητα κι ἐπιβολὴ στὰ σχήματα. Τονίζουν τὶς βασικὲς γραμμές, γιά νά ἐξάρουν τὸ μνημειακὸ στοιχεῖο. Προσδίδουν ἔνταση κι ἐμφαση στὸ χρώμα, γιά νά ἀντισταθμίσουν τὸν πλοῦτο τῆς ἀκτινοβολίας του. Πυκνότης, δύναμη, ἐνέργεια μέλλουν νά χαρακτηρίσουν τὰ ἔργα ἐνὸς Ἐστέβ, ἐνὸς Λαπίκ, ἐνὸς Ζισκιά.

Γιά πολλοὺς ἀπ' αὐτοὺς, δὲν ἀρκεῖ νά ἀναδημιουργηθῇ ἡ Φύση κατὰ ἓνα τρόπο λιγότερο ἢ περισσότερο ἀπλοποιημένο· πρέπει πρῶτα νά δημιουργηθῇ μιὰ νέα ἐπικοινωνία μαζί της. Δὲν ἀρκεῖ νά μελετηθῇ στὰ τμήματα πού τὴν ἀποτελοῦν, νά ἀνακαλυφθῇ πίσω ἀπὸ τὰ φαινόμενα τὸ κρυφὸ νόημά

τους, ή να αίχμαλωτισθ ή φευγαλέα στιγμή ένός φυσικού θεάματος· πρέπει συνάμα να έρμηνευθ ή χρωματικά ή ίδια ή σκέψη. Γιατί ή ένόραση προϋπάρχει του άντικειμένου που συλλαμβάνει. Έχει μιάν αυθυπαρξία που θα μπορούσε να συγκριθ με ένα δικτυωτό που ζαφνικά έφαρμόζεται στον αίσθητό κόσμο και τον πλαισιώνει. Ό ζωγράφος έχει να άρη την άντινομία που ύφίσταται ανάμεσα στην άναπαράσταση της κινήσεως και της ζωής άφ' ένός και την άκινήσία της ζωγραφικής άφ' έτέρου. Ό πίνακας γίνεται μιá ένότητα, όπου μορφές και χρώματα συνδυάζονται και συνθέτουν ένα τέλειο σύστημα. «Ή Τέχνη ύποκαθιστά στη Φύση μιάν άλλη Φύση όπου το ύποκειμενικό και το γενικό συνδιαλλάσσονται» είπε ο Σενζιέ.

Άκόμη και γι' αυτούς που, όπως ο Μανεσσιέ, ή Βιέιρα ντα Σίλβα, ο Μπισσιέρ, μόρεσαν να επιτύχουν μιάν πραγματική επικοινωνία με τη Φύση, το ζωγραφικό έργο δέν άποτελείται τόσο από στοιχεία σκόρπια και συλλήψεις στιγμής όσο από ρυθμούς και άρμονίες που συνδέουν μεταξύ τους αυτά τα στοιχεία, τους προσδίδουν νόημα, και άποτελούν, θα έλεγε κανείς, την άρχιτεκτονική του Κόσμου.

Άλλοι ζωγράφοι πάλι, άντιμετωπίζοντας αυτή τη ρευστή και άτέρμονη έρμηνεία, έπιθυμούν ούσιαστικά να επανέλθουν σε μορφές καθαρές, ελεύθερες από κάθε άμεση άναφορά στην πραγματικότητα, αλλά και που άγκαλιάζουν τις βασικότερες σημασίες της. Δέν πρόκειται πιά, όπως στην έποχή του κυβισμού, για μιá τάση προς τη γεωμετρικότητα και τη σχηματοποίηση των άντικειμένων, που τεμαχίζονται άνάλογα με τη γωνία προσπτώσεως του φωτισμού, αλλά για μιá τάση προς την άπόλυτη άφαίρεση και τον καθορισμό μιās θεμελιώδους όπτικής γλώσσας που να είναι προσιτή σε όλους χάρη στην απλότητα των μορφών και των χρωμάτων της.

Αυτά τα ούσιαστικά στοιχεία, ο Χάρτουγκ, ο Σουλάζ, ο Πολιακόφ δέν τα βρίσκουν στη Φύση αλλά στο μυστήριο της συνειδήσεως και στην προσωπική μυθολογία του κάθε άνθρώπου. Ό ζωγράφος χαράζει μεγάλα άστραφτερά σχήματα, άνάλογα με τα σύμβολα των πρωτόγονων τεχνών. Με τη χειρονομία του, όχι μόνο μάς άποκαλύπτει τις σκοτεινές δυνάμεις που όρίζουν το σύμπαν, αλλά και αυτός ο ίδιος μετέχει στην άέναη γένεση των δυνάμεων αυτών και μάς διαφωτίζει για το μυστήριο του είναι και του γίνεσθαι.

JACQUES LASSAIGNE

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ

BALTHUS (ΜΠΑΛΤΥΣ)	«Κορίτσι που διαβάζει», 1957 162×130	Galerie Henriette Gomès
BAZAINE Jean (ΜΠΑΖΑΙΝ Ζάν)	«Η λειτουργία του ενόπλου», λάδι σε μουσαμά, 118×72,5	Galerie Maeght
BEAUDIN André (ΜΠΟΝΤΕΝ Άντρέ)	«Ο μαύρος ταύρος», 1938 λάδι σε μουσαμά, 92×73	Galerie Louise Léiris
	«Τό δέντρο με τό κίτρινο λου- λούδι», 1942 λάδι σε μουσαμά, 65×81	Galerie Louise Léiris
	«Τά χρυσαφένια φύλλα», 1943 λάδι σε μουσαμά, 130×162	Galerie Louise Léiris
BISSIÈRE Roger (ΜΠΙΣΣΙΕΡ Ροζέ)	«Μεγάλη μορφή», 1937 λάδι σε ξύλο, 162×44	Galerie Jeanne Bucher
	«Ο βοσκός», λάδι σε χαρτί, 100×65	Galerie Jeanne Bucher
	«Τό δάσος», λάδι σε μουσαμά, 143×175	Musée National d'Art Moderne
BORÈS Francisco (ΜΠΟΡΕΣ Φρανσίσκο)	«Γυναίκα που διαβάζει», 1950 λάδι σε μουσαμά, 92×73	Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris
	«Πρόσωπα στο τραπέζι», 1955 λάδι σε μουσαμά, 130×162	Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris
CHASTEL Roger (ΣΑΣΤΕΛ Ροζέ)	«Ο βιβλιοπώλης», 1933 λάδι σε μουσαμά, 116×89	Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris
	«Η Νέμεσις», 1946 λάδι σε μουσαμά, 130×89	Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris
DEYROLLE Jean (ΝΤΕΎΡΟΛΛ Ζάν)	«Άλπειος», 1956 λάδι σε μουσαμά, 68×103	Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris
	«Frédéric», 1958 λάδι σε μουσαμά, 97×130	Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris
ESTÈVE Maurice (ΕΣΤΕΒ Μωρίς)	«Οί ρόζ κάλτσες», λάδι σε μουσαμά, 65×54,5	Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris
FAUTRIER Jean (ΦΩΤΡΙΕ Ζάν)	«Πορτραίτο του Μαρσέλ Καστέλ», 1926, λάδι σε μουσαμά, 115×97	Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris
	«Κορίτσι», 1927 λάδι σε μουσαμά, 114×82,5	Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris

GROMAIRE Marcel (ΓΚΡΟΜΑΙΡ Μαρσέλ)	«Οί ὄχθεις τοῦ Μάρνη», 1925 λάδι σὲ μουσαμά, 139×105 «Πρόσωπο τῆς Θάλασσας», 1928 λάδι σὲ μουσαμά, 135×102 «Ὁ λαθροθήρας», 1933 λάδι σὲ μουσαμά, 110×90	Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris
GISCHIA Léon (ΓΙΣΚΙΑ Λεόν)	«Νεκρὴ φύση», 1954 λάδι σὲ μουσαμά, 81×100 «Μορφὴ καὶ κιθάρα», 1954 λάδι σὲ μουσαμά, 81×100 «Ταχυδακτυλουργός», 1948 λάδι σὲ μουσαμά, 116×89	Galerie de France Galerie de France Galerie de France
GRUBER Francis (ΓΚΡΥΜΠΕΡ Φρανσίς)	«Γυμνὸ σὲ τοπίο», 1948 λάδι σὲ μουσαμά, 116×89	Coll. de Mme Georges Gruber
HARTUNG Hans (ΧΑΡΤΟΥΝΓΚ Χάνς)	«Σύνθεση», 1946 λάδι σὲ μουσαμά, 167×118 «T. 56-14», 1956 λάδι σὲ μουσαμά, 180×136	Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris Galerie de France
HÉLION Jean (ΕΛΙΟΝ Ζάν)	«Rue de Gergovie Sud», 1952 λάδι σὲ μουσαμά, 81×115 «Rue de Gergovie Nord», 1952 λάδι σὲ μουσαμά, 81×100	Galerie Henriette Gomis Galerie Henriette Gomis
HERBIN Auguste (ΕΡΜΠΕΝ Ὠγκόστ)	«Σύνθεση», 1931 λάδι σὲ μουσαμά, 92×73 «Χορεύτρια», 1942 λάδι σὲ μουσαμά, 185×120	Galerie Henri Bénézit Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris
LAPICQUE Charles (ΛΑΠΙΚ Σαρλ)	«Ὁ Σταυροφόρος», 1950 λάδι σὲ μουσαμά, 121×86 «Πρὶν ἀπ' τὸ ξεκίνημα», λάδι σὲ μουσαμά, 85×133	Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris Musée National d'Art Moderne
LE MOAL Jean (ΛΕ ΜΟΑΛ Ζάν)	«Ὁ κόκκινος μπουφές», 1945 λάδι σὲ μουσαμά, 100×81 «Ἐσωτερικὸ μὲ γεωγραφικὴ σφαίρα», 1946-47 λάδι σὲ μουσαμά, 130×97	Galerie de France Galerie de France
MANESSIER Alfred (ΜΑΝΕΣΣΙΕ Ἀλφρέντ)	«Ἡ νύχτα στὸ ἀγρόκτημα», 1959 λάδι σὲ μουσαμά, 198×117 «Ἡ παραλία», 1959 λάδι σὲ μουσαμά, 195×114	Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris Galerie de France

MARCHAND André (ΜΑΡΣΑΝ Άντρέ)	«Η μητέρα», 1936 λάδι σε μουσαμά «Ό ήλιος και ό ταύρος», 1950 λάδι σε μουσαμά	Collection Mme Fabre-Julin Collection Mme Fabre-Julin
MUSIC Zoran Antonio (ΜΥΖΙΚ Ζοράν Άντ.)	«Οι χωρικές της Μ. Πέμπτης», 1953 λάδι σε μουσαμά, 130×195 «Μεγάλο δδείο τοπίο», 1960 λάδι σε μουσαμά, 114×146	Galerie de France Galerie de France
NALLARD (ΝΑΛΛΑΡ)	«Σύνθεση», 1962 λάδι σε μουσαμά, 46×65 «Η χώρα του πετεινού», 1962 λάδι σε μουσαμά, 89×100	Galerie Jeanne Bucher Galerie Jeanne Bucher
PIGNON Édouard (ΠΙΝΙΟΝ Έντουάρ)	«Η τουαλέτα», 1940 λάδι σε μουσαμά, 145×177 «Κοκορομαχία», 1959 142×195 «Η γέφυρα του Μπεντόλα», 1958 λάδι σε μουσαμά, 195×130	Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris Galerie de France Galerie de France
ΡΟΛΙΑΚΟΦ Serge (ΡΟΛΙΑΚΩΦ Σέρζ)	«Ζωγραφική», 1964 λάδι σε μουσαμά, 89×116	Galerie de France
PRASSINOS Mario (ΠΡΑΣΣΙΝΟΣ Μάριος)	«Μπουκέτο», 1959 λάδι σε μουσαμά, 130×97 «Τά σύννεφα», 1960 λάδι σε μουσαμά, 162×130	Galerie de France Galerie de France
SCHNEIDER Gérard (ΣΝΕΝΤΕΡ Ζεράρ)	«Ζωγραφική 87 Β», 1955 λάδι, 130×97 «Έργο 911», 1960 97×130	M. Gérard Schneider, Paris M. Gérard Schneider, Paris
SINGIER Gustave (ΣΕΝΖΙΕ Γκυστάβ)	«Νυχτερινό μαύρο και ρόζ», 1949 λάδι σε μουσαμά, 165×133 «Προβηγία, έκβολή ποταμού, ήλιος, άμμος», 1959 λάδι σε μουσαμά, 130×162 «Προβηγία, μαίστρος, νύχτα», 1958, λάδι σε μουσαμά, 130×162	Galerie de France Galerie de France Galerie de France
SOULAGES Pierre (ΣΟΥΛΑΖ Πιέρ)	«Ζωγραφική», 1955 λάδι σε μουσαμά, 195×130 «Ζωγραφική», 1960 λάδι σε μουσαμά, 130×197	Galerie de France Galerie de France

TAL COAT Pierre (ΤΑΛ ΚΟΑΤ Πιέρ)	«Γυναίκα με κίτρινη ρόμπα», 1932	Galerie Henri Bénézit
	λάδι σε μουσαμά, 146×114	
	«Ψάρι», 1946	Galerie Henri Bénézit
	λάδι σε μουσαμά, 89×116	
	«Ανταύγειες», 1949	Galerie Henri Bénézit
	λάδι σε μουσαμά, 100×100	
VIEIRA DA SILVA (ΒΙΕΙ-ΡΑ ΝΤΑ ΣΙΛΒΑ)	«Echec et mate», 1949-50	Galerie Jeanne Bucher
	λάδι σε μουσαμά, 89×116	
	«Ο πλημμυρισμένος σταθμός», 1956, λάδι σε μουσαμά, 114×146	Galerie Jeanne Bucher
UBAC Raoul (ΥΜΠΑΚ Ραούλ)	«Η ρόδα», 1954	Galerie Maeght
	λάδι σε μουσαμά, 120×120	
	«Ο τοίχος», 1956-1958	Galerie Maeght
	λάδι σε ξύλο, 132,5×148	
ZAO WOU-KI (ΖΑΟ ΒΟΥ-ΚΙ)	«Αφιέρωμα στον Τού-φού», 1956	Galerie de France
	λάδι σε μουσαμά, 195×130	
	«Ζωγραφική», 1969	Galerie de France
	λάδι σε μουσαμά, 130×97	

1. «Κορίτσι που διαβάζει», 1957
162 x 130

Galerie Henriette Gompès

Βαλθάζαρ Κλοσσόφσκι, γεννήθηκε στο Παρίσι το 1908. Γάλλος ζωγράφος πολωνικής καταγωγής, από οικογένεια καλλιτεχνών. Ήταν παιδί ακόμη όταν ο Ρ. Μ. Ρίλκε τον προέτρεψε ν' απο-

λουθήσει την κλίση του. Δεν είχε καθαυτό διδασκάλους, και μολονότι παρακολουθούσε τις αναζητήσεις των συγχρόνων του, δεν θέλησε να προσχωρήσει σε καμιά σχολή ή ομάδα. Τα έργα του διακρίνονται από μια αύστηρη οικονομία χρωμάτων, ήβηλημένα μουγκών, και από μια έντονη αίσθηση της συνθέσεως, είτε πρόκειται για μεμονωμένες μορφές είτε για πλατιά σύνολα. Οι πρώτες του εκθέσεις πραγματοποιούνται στην Γκαλερί Πιέρ, δίπλα στους υπερρεαλιστές και τον Τζακομέτι. Το 1960 ο Άντρέ Μαλρώ του αναθέτει τη διεύθυνση της Villa Médici στην Ρώμη.

André BEAUDIN

Άντρέ ΜΠΩΝΤΕΝ

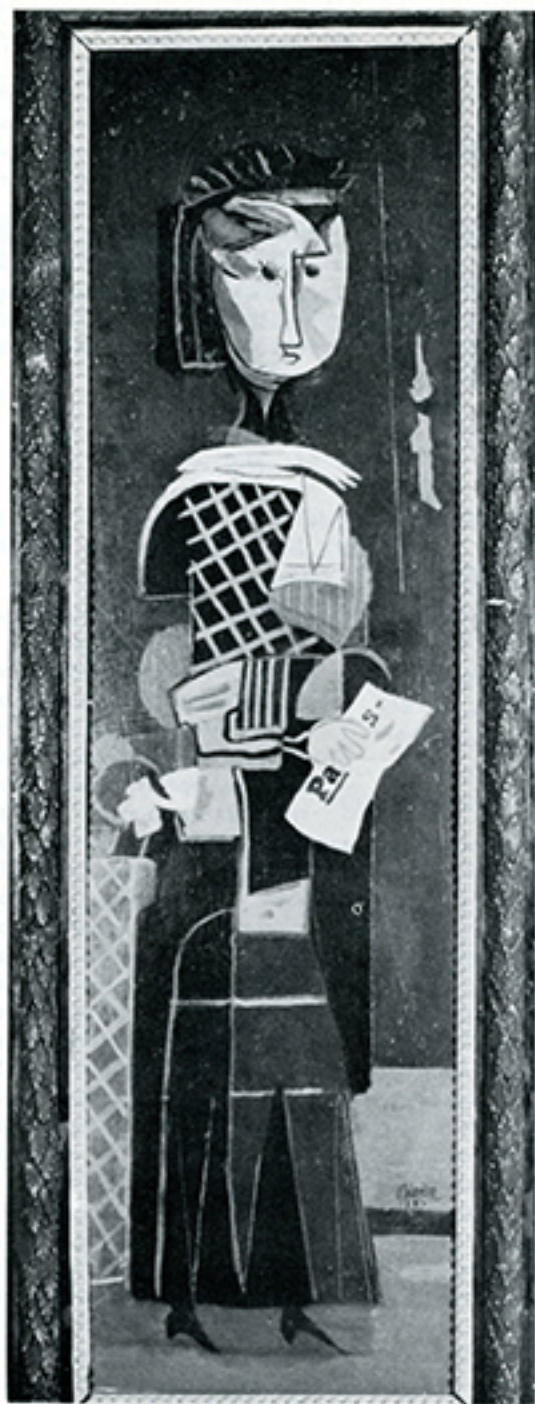
3. «Ο μαύρος ταύρος», 1938
λάδι σε μουσαμά, 92 x 73
4. «Το δέντρο με το κίτρινο λουλούδι»,
1942, λάδι σε μουσαμά, 65 x 81
5. «Τα χρυσαφένια φύλλα», 1943
λάδι σε μουσαμά, 130 x 162

Galerie Louise Léiris

Ο Άντρέ Μπωντέν γεννήθηκε το 1895 στο Μεννσεύ, στο νομό Σηκουάνα και Ουάζ. Φοιτά στη Σχολή Διακοσμητικών Τεχνών, και στην καλλιτεχνική του διαμόρφωση άσκει επίδραση κυρίως ο Χουάν Γκρίς, τον οποίο είχε γνωρίσει το 1921. Ακολουθώντας το παράδειγμα του τελευταίου, στρέφεται προς τον κυβισμό, που κατά τη γνώμη του αποτελεί την καλύτερη μέθοδο για

τη γνώση και τον προσδιορισμό των μορφών, για την οργάνωση του χρώματος και την έκφραση των αισθητών ρυθμών. Η σύνθεσή του, άνησχη στην αρχή και αποζητώντας να εκφράσει τις διαδοχικές όψεις του αντικειμένου, σιγά-σιγά ήρεμει, απλοποιείται, και η ρήξη των προοπτικών, οι αντίρροπες δυνάμεις και οι πυρετώδεις γραμμές έθροίζονται αρμονικά. Στις μορφές και στις νεκρές φύσεις που ζωγράφισε ανάμεσα στο 1927 και στο 1932 με μια τεχνολογία ρευστότητας παρουσιάζεται μια ισορροπία κάπως υπεροπτική, που δεν αποκλείει όμως και μια τρυφερότητα που απορρέει από τα άβρα χρώματα και τις λεπτές αποχρώσεις. Η σειρά του Άνοιχτά παράθυρα και Γέφυρες του Σηκουάνα παρουσιάζει μια χαρακτηριστική συγκομιδή άλληλοτεμομένων επιπέδων και χρωμάτων με διαύγεια αρμονικά συνδυασμένων. Όποιο και να είναι το θέμα του, ο Μπωντέν το αποσυνθέτει και το ανα-συνθέτει και απογυμνώνει τα φαινόμενα από τα εξωτερικά τους γνωρίσματα και το βάρος τους για να τα αντικαταστήσει με ένα συνεπές σύνολο γραμμών και λεπτών αποχρώσεων.

Και σά γλύπτης ο Μπωντέν δημιούργησε ένα έργο σημαντικό που με τα κλιμακωτά του επίπεδα μοιάζει σαν να προοικονίζει την εξέλιξη της ζωγραφικής του. Το 1961 διακόσμηση την όροφή της εκκλησίας του Rueil και φιλοτέχνησε για τη βιομηχανία των Σεβρών μεγάλα πανώ κεραμικής. Εικονογράφησε τὰ έργα των ποιητών Έλυάρ, Ύγιέ, Φρενώ, Πλόινζ. Μετά την πρώτη έκθεσή του στην Γκαλερί Περισί, που την προλόγισε ο Μάξ Ζακόμπ, παρουσίαζε πάντοτε τις εκθέσεις του στην Γκαλερί Λεϊρίς, και μόλις το 1953 η Kunsthallo της Βέρνης οργάνωσε μια αναδρομική έκθεση των έργων του, που το Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης του Παρισιού επέδειξε το 1969. Ο Μπωντέν έλαβε το 1962 το Μέγα Έθνικό Βραβείο Τέχνης.

ΜΠΙΣΣΙΕΡ (Ροζέ) : «Μεγάλη μορφή».

2. «Η λειτουργία του ενόπλου», 1944
 λάδι σε μουσαμά, 118 x 72,5

Galerie Maeght

Γεννήθηκε στο Παρίσι το 1904. Σπούδασε αρχικώς φιλολογία, και άκολούθως γλυπτική και ζωγραφική στη Σχολή Καλών Τεχνών. Η πρώτη έκθεση έργων του πραγματοποιείται το 1932. Προσεκτικός παρατηρητής της φύσεως, προσπαθεί με την κατάρτιση των άντικειμένων να τα συνδέει με το φωτεινό περιβάλλον τους, και με τη διάσπαση των φαινομένων να συλλαμβάνει καλύτερα το κρυμμένο νόημά τους. Συνήθως προσεγγίζει το μοντέλο του σχεδιάζοντας με λεπτές και διακεκομμένες γραμμές και με αντιθέσεις μαύρου και άσπρου, πάνω στις οποίες προσθέτει χρωματικές παραλλαγές και όλες τις συγκινήσεις των αισθήσεων. Έμπνέεται τόσο από τον γόνιμο κόσμο της βλαστήσεως όσο και από τον κυριασμό της θάλασσας. Διαμένει συχνά στη Βρετάνη, όπου του άρέσει να παρακολουθή την κίνηση του λιμανιού και το παιχνίδισμα των ιστιών στη νοτισμένη άτμόσφαιρα. Φιλοτέχνησε ύλογραφήματα γεμάτα ρευστό φώς για την έκκλησία του Ώντενκούρ, ψηφιδωτά, και πολλές φορές εικονογράφησε βιβλία φίλων του ποιητών. Τέλος, έχει δημοσιεύσει και εύκρηνη σχόλια πάνω στη ζωγραφική.

Γεννήθηκε στο Παρίσι το 1904. Σπούδασε αρχικώς φιλολογία, και άκολούθως γλυπτική και ζωγραφική στη Σχολή Καλών Τεχνών. Η πρώτη έκθεση έργων του πραγματοποιείται το 1932. Προσε-

Roger BISSIÈRE

Ροζέ ΜΠΙΣΣΙΕΡ

6. «Μεγάλη μορφή», 1937
 λάδι σε ξύλο, 162 x 44

7. «Ο βοσκός»
 λάδι σε χαρτί, 100 x 65

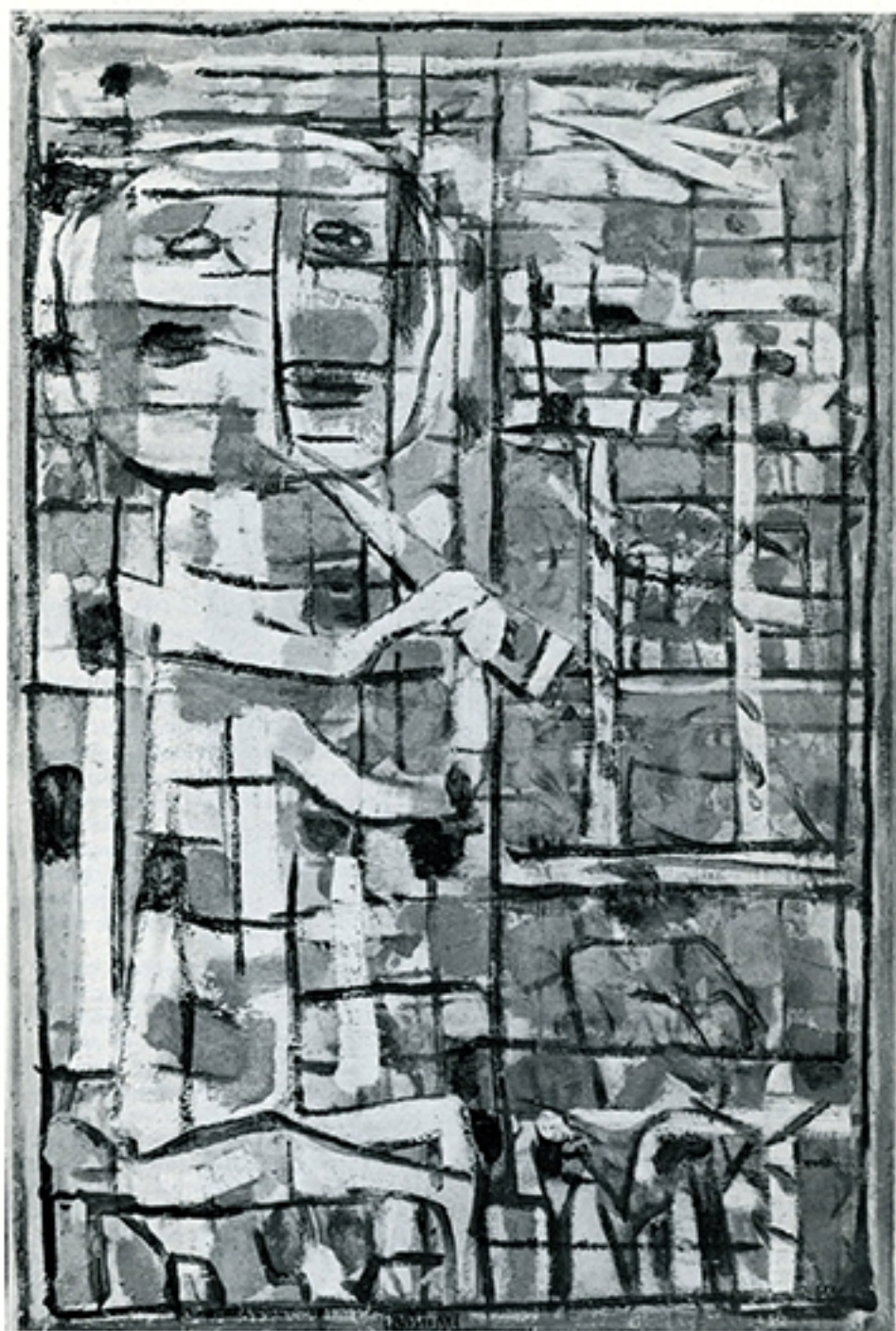
Galerie Jeanne Bucher

Θέτη στο Φθινοπωρινό Σαλόν πρώτα, κι έπειτα στο Σαλόν των Άνεξαρτήτων. Μετέχει στην ομάδα του «Νέου Πνεύματος» και δημοσιεύει στο όμώνυμο περιοδικό μία σειρά από μελέτες για τη σύγχρονη ζωγραφική και τους μεγάλους ζωγράφους του παρελθόντος, σε μία προσπάθεια να εξανθρωπίση τον Κυβισμό και να τον ενσωματώσει στη γαλλική παράδοση. Οι αύστηρές κατασκευές του φωτίζονται από λεπτές αποχρώσεις που εξυπηρετούν μία ποιητική εύαισθησία. Συσσωρεύει πλήθος τεχνικών εμπειριών. Άποδέχεται τη θέση καθηγητού ζωγραφικής στην Άκαδημία Ρανσόν και έρχεται σε έπαφή με τους ζωγράφους της νεώτερης γενεάς. Μέσα σε λίγο διάστημα κερδίζει τη θέση του άγέτου της γενεάς αυτής, και μαζί τους συνεχίζει τις άναζητήσεις του.

Ο Ροζέ Μπισσιέρ γεννήθηκε το 1880 στο Βιλλρεάλ, στο νομό Λότ-ε-Γκαρόν, και πέθανε το 1964 στην Μπουασσιερ (Λότ). Το 1910 έρχεται στο Παρίσι, όπου άσχολείται με τη δημοσιογραφία. Κλεισμένος για μακρό διάστημα σε τέλεια καλλιτεχνική άπομόνωση, μόλις το 1920 άρχίζει να εκ-

Το 1938 άποφασίζει να άποσυρθεί στην έξοχή, στο νομό του Λότ. Μία σοβαρή πάθηση άπειλεί την όρασή του, και με τη βοήθεια της γυναίκας του έπιζεργάζεται περίεργους τοιχογραφικούς πίνακες, για τους όποιους χρησιμοποιεί δευτερογενή ύλικά, όπως παλιά πολύχρωμα ύφάσματα, μαλλιά και ύφαντά, που τα χρησιμοποιεί άντι για χρώματα, σε μεγάλοπνοες μνημειακές συνθέσεις πάνω σε θέματα θρησκευτικά. Το άποτέλεσμα είναι συγκλονιστικό, και τα χρώματα αυτά που χρησιμοποιεί στην τύχη άφήνουν μόν έντύπωση άσύγκριτης έλευθερίας. Τα έκθαμβωτικά αυτά έργα, που παρουσιάσθηκαν το 1947 στην Γκαλερί Ντρουέν μαζί με άλλους πίνακες γεμάτους άύθορμητισμό πάνω σε θέματα βουκολικά, έπαναφέρουν τη γενική προσοχή στην άνανέωση του έργου του. Άπό τότε ή έμπνευσή του γνωρίζει, νέα κι άξιοθαύμαστη άκμή. Άπελευθερωμένο από θεματικά προσχήματα κι από το άνεκδοτικό και το τυχαίο, το έργο του γίνεται χαρούμενο και διαχυτικό. Τίποτε δέν χωρίζει τον θεατή από την πολύχρωμη αυτή ζωγραφική, που θυμίζει κελήδισμα πουλιών, άνθισμα εύωδιαστό, κυριασμό του δάσους. Καθιερωμένος από την άπονομή του Έθνικού Βραβείου το 1952, από τις τακτικές έκθέσεις του στην Γκαλερί Ζάν Μπισσέ, από μία άναδρομική έκθεση στο Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης του Παρισιού, καθώς και από τη συμμετοχή του στις μεγάλες διεθνείς έκθέσεις της Βενετίας, του Σάο-Πάολο και του Κάσσελ, ο Μπισσιέρ τοποθετείται στην πρώτη γραμμή της σύγχρονης ζωγραφικής.

ΜΠΙΣΣΙΕΡ (Ροζέ) : «Ο βοσκός».

8. «Γυναίκα που διαβάζει», 1950
λάδι σε μουσαμά, 92 x 73

9. «Πρόσωπα στο τραπέζι», 1955
λάδι σε μουσαμά, 130 x 162
Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris

Γεννήθηκε το 1898 στη Μαδρίτη. Ο πατέρας του υπήρξε ο τελευταίος διοικητής των Φιλιππίνων νήσων. Αφού άκολούθησε σπουδές πολιτικού μηχανικού, άρχισε στα δεκαεπτά του χρόνια να ζωγραφίζει σε μίαν ιδιωτική Σχολή και να επισκέπτεται τακτικά το Μουσείο του Πράδο. Από το 1922 συμμετέχει στη δραστηριότητα της ομάδας των «ούλτραϊστών» (λογοτεχνικό - καλλιτεχνική ομάδα πρωτοπορίας). Το 1925, για πρώτη φορά, φιλοξενείται μιá έκθεσή του στην Αίθουσα των Καλλιτεχνών της Ίβηρης στη Μαδρίτη, και ό ίδιος έρχεται στο Παρίσι, όπου ένθαρρύνεται από τον Ματίς. Θαυμαστής άρχικά του Χουάν Γκερίς, δέν άργεί να διακόψη τη σχέση του με τη γεωμετρική πειθαρχία των κυβιστών. Οι άναζητήσεις του τον οδηγούν σε μίαν άντιληψη του χρώματος ως ένός «περιβάλλοντος», όπου έγκοιιστά άντικείμενα οικεία, καρπούς και όλοκληρη συλλογή από «σήματα». Ο Μπορές καταλήγει έτσι σε εύρειες συνθέσεις, όπου συσσωρεύονται χωρίς διάκριση άναμνήσεις πραγματικές και φανταστικές λεπτομέρειες και όπου κάθε σχήμα γίνεται ό πυρήνας ένός χώρου πλούσιου και πολύπλοκου.

Roger CHASTEL

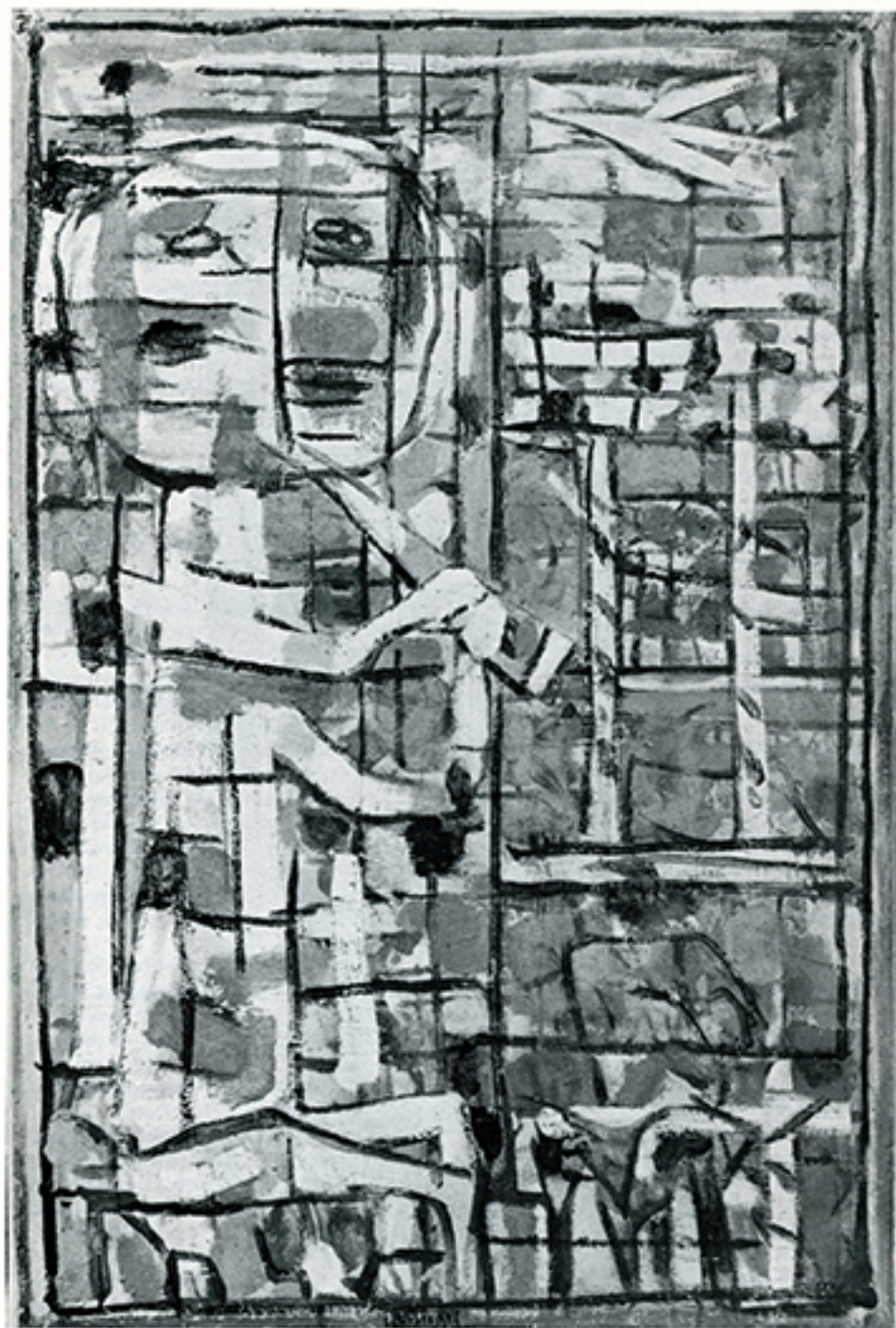
Ροζέ ΣΑΣΤΕΛ

10. «Ο βιβλιοπώλης», 1933
λάδι σε μουσαμά, 116 x 89

11. «Η Νέμεσις», 1946
λάδι σε μουσαμά, 130 x 89
Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris

Γεννήθηκε στο Παρίσι στις 25 Μαρτίου 1897. Μετά τό τέλος των γυμνασιακών του σπουδών, έγγράφεται στη Σχολή Καλών Τεχνών, στο έργοστήριο του Κορμόν, και φοιτά κατόπιν στην Άκαδημία Ζυλλιάν και στην Άκαδημία Ρανσόν. Από τό 1914 έως τό 1919 έπιστρατεύεται στο πυροβολικό. Μετά τον πόλεμο, γίνεται συνεργάτης διαφόρων περιοδικών, στα όποια προμηθεύει γελοιογραφίες και σχέδια φορεμάτων. Από τό 1925 άφιερώνεται όλοκληρωτικά στη ζωγραφική. Τό 1932 του άπονέμεται τό Μέγα Βραβείο της Ζωγραφικής και τό 1938 φιλοτεχνεί ένα από τά τέσσερα πανώ της Αίθουσής Συνεδριάσεων στο νέο μέγαρο της Κοινωνίας των Έθνών της Γενεύης, με θέμα την είρήνη.

Έπιστρατεύεται πάλι τό 1940, και έπειτα καταφεύγει στις έξοχές του Λότ, όπου καταπιάνεται να ζωγραφίση άγροτικές σκηνές με θέμα τη ζωή μιός οικογένειας : των Ρουμπεγκού. Τό 1951 τιμάται με τό Μέγα Βραβείο της Πρώτης Μπιεννάλε του Σάο-Πάολο. Καθηγητής της Σχολής Καλών Τεχνών, ό Σαστέλ είναι ένας από τους διδασκάλους με τη μεγαλύτερη άπήχηση στη νέα γενιά.

ΜΠΙΣΣΙΕΡ (Ροζέ) : «Ο βοσκός».

8. «Γυναίκα που διαβάζει», 1950
λάδι σε μουσαμά, 92 x 73

9. «Πρόσωπα στο τραπέζι», 1955
λάδι σε μουσαμά, 130 x 162

Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris

Γεννήθηκε το 1898 στη Μαδρίτη. Ο πατέρας του υπήρξε ο τελευταίος διοικητής των Φιλιππίνων νήσων. Άφοῦ ἀκολούθησε σπουδές πολιτικού μηχανικού, άρχισε στα δεκαεπτά του χρόνια νά ζωγραφίζει σε μίαν ιδιωτική Σχολή και νά επισκέπτεται τακτικά τὸ Μουσείο τοῦ Πράδο. Ἀπό

τὸ 1922 συμμετέχει στὴ δραστηριότητα τῆς ομάδος τῶν «οὐλτραϊστῶν» (λογοτεχνικό - καλλιτεχνική ομάδα πρωτοπορίας). Τὸ 1925, γιὰ πρώτη φορά, φιλοξενεῖται μὴ ἔκθεσὶ του στὴν Αἴθουσα τῶν Καλλιτεχνῶν τῆς Ἰβηρικής στὴ Μαδρίτη, καὶ ὁ ἴδιος ἔρχεται στὸ Παρίσι, ὅπου ἐνθαρρύνεται ἀπὸ τὸν Ματίς. Θεωραστὴς ἀρχικὰ τοῦ Χουάν Γκρις, δὲν ἀργεῖ νά διακόψῃ τὴ σχέση του μὲ τὴ γεωμετρικὴ πειθαρχία τῶν κυβιστῶν. Οἱ ἀναζητήσεις του τὸν ὀδηγοῦν σὲ μίαν ἀντίληψὶ τοῦ χρώματος ὡς ἐνὸς «περιβάλλοντος», ὅπου ἐγκομιστὰ ἀντικείμενα οἰκεία, καρπούς καὶ ὀλόκληρη συλλογὴ ἀπὸ «σήματα». Ὁ Μπορές καταλήγει ἔτσι σὲ εὐρείες συνθέσεις, ὅπου συσσωρεύονται χωρὶς διάκριση ἀνομνήσεις πραγματικές καὶ φανταστικές λεπτομέρειες καὶ ὅπου κάθε σχῆμα γίνεται ὁ πυρῆνας ἐνὸς χώρου πλούσιου καὶ πολὺπλοκου.

Roger CHASTEL

Ροζέ ΣΑΣΤΕΛ

10. «Ὁ βιβλιοπώλης», 1933
λάδι σε μουσαμά, 116 x 89

11. «Ἡ Νέμεσις», 1946
λάδι σε μουσαμά, 130 x 89

Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris

Γεννήθηκε στὸ Παρίσι στὶς 25 Μαρτίου 1897. Μετὰ τὸ τέλος τῶν γυμνασιακῶν του σπουδῶν, ἐγγράφεται στὴ Σχολὴ Καλῶν Τεχνῶν, στὸ ἐργαστήριο τοῦ Κορμόν, καὶ φοιτᾷ κατόπιν στὴν Ἀκαδημία Ζυλλιάν καὶ στὴν Ἀκαδημία Ρανσόν. Ἀπὸ τὸ 1914 ἕως τὸ 1919 ἐπιστρατεύεται στὸ πυρο-

βολικό. Μετὰ τὸν πόλεμο, γίνεται συνεργάτης διαφόρων περιοδικῶν, στὰ ὁποῖα προμηθεύει γελοιογραφίες καὶ σχέδια φορεμάτων. Ἀπὸ τὸ 1925 ἀφιερώνεται ὀλοκληρωτικὰ στὴ ζωγραφικὴ. Τὸ 1932 τοῦ ἀπονέμεται τὸ Μέγα Βραβεῖο τῆς Ζωγραφικῆς καὶ τὸ 1938 φιλοτεχνεῖ ἕνα ἀπὸ τὰ τέσσερα πανῶ τῆς Αἰθούσας Συνεδριάσεων στὸ νέο μέγαρο τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν τῆς Γενεύης, μὲ θέμα τὴν εἰρήνη.

Ἐπιστρατεύεται πάλι τὸ 1940, καὶ ἔπειτα καταφεύγει στὶς ἐξοχὲς τοῦ Λότ, ὅπου καταπιάνεται νά ζωγραφίσῃ ἀγροτικές σκηνές μὲ θέμα τὴ ζωὴ μίᾶς οἰκογένειας : τῶν Ρουμγκοῦ. Τὸ 1951 τιμᾶται μὲ τὸ Μέγα Βραβεῖο τῆς Πρώτης Μπιεννάλε τοῦ Σάο-Πάολο. Καθηγητὴς τῆς Σχολῆς Καλῶν Τεχνῶν, ὁ Σαστέλ εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς διδασκάλους μὲ τὴ μεγαλύτερη ἀπήχηση στὴ νέα γενεά.

12. «Άλτσια», 1956
λάδι σε μουσαμά, 68 x 103
13. «Frédiano», 1958
λάδι σε μουσαμά, 97 x 130
Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris

το 1932 έως το 1937, αρχίζει να ζωγραφίζει και συναντά το Νικολά ντε Στάελ. Στη Βρετανία, το 1938, γνωρίζει τον Σάρλ Έστιν και ενδιαφέρεται για το έργο και τα γραπτά του Σερυζιέ. Στο Παρίσι έρχεται το 1942 και εκεί γνωρίζει τον Ντομελά, ο οποίος τον παρουσιάζει προς την άφηρημένη τέχνη. Αρχίζει να εκθέτει έργα του το 1944 στην Ζάν Μπουσέ και στην Ντενίζ Ρενί, και το 1946 του απονέμεται το Βραβείο Καντίνσκυ.

Η ζωγραφική του είναι βασικά ή έκφραση μιας ψυχής εύαισθητοποιημένης από τη μουσική και την ποίηση. Γι' αυτόν η δομή προέχει, αλλά παραμένει πάντοτε ανάλαφρη. Χρησιμοποιεί ιδιαίτερη τεχνική με βάση το αύγο, που προσδίδει καθαρό περίγραμμα στα χρώματά του. Ο Ντευρόλλ έζησε και εργάστηκε πολύ στην Γκόρντ. Το φως του τόπου αυτού αποδίδεται σε μια σειρά από πίνακες σε αρμονικούς τόνους χρώμας. Το έργο του μπορεί να χαρακτηριστεί όχι σαν άφηρημένη τοπογραφία, αλλά μάλλον σαν ένας οικειοκίνητος διαλογισμός μπροστά στη φύση.

Maurice ESTÈVE

Μωρίς ΕΣΤΕΒ

14. «Οι ρόζ κάλλιτες», 1935
λάδι σε μουσαμά, 65 x 54,5
Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris

Γεννήθηκε το 1904 στο Κυλάν (Σέρ). Το 1903 διαμένει στην Ισπανία, όπου δευθύνει για ένα διάστημα ένα εργαστήριο σχεδίου σε ένα εργοστάσιο ύφανσμάτων της Βαρκελώνης. Το 1937 αναλαμβάνει σε συνεργασία με τον Ρομπέρ Ντελωνάι τη διακόσμηση των περιπτέρων της Αεροπορίας και των Σιδηροδρόμων στη Διεθνή Έκθεση του Παρισιού. Έως το 1938 εκθέτει τακτικά στο Σαλόν των Υπερανεξαρτήτων. Το 1961 ή Kunsthalie της Βασιλείας οργανώνει μια αναδρομική έκθεση όλων των έργων του. Από το 1924 έως το 1929 ο Έστεβ έπηρεάζεται από τις ανακαλύψεις του Βάν Γκόγκ και του Σεζάν, και συνάμα από όρισμένες πρωτοβουλίες του υπερρεαλισμού. Κατόπιν ελκύεται από το έργο του Φερνάν Λεζιέ. Αλλά από το 1935 ο δραματισμός του γίνεται πιο υποκειμενικός. Από το 1947 τα σχήματά του απομακρύνονται από τη φαινομενική πραγματικότητα. Ο Έστεβ δημιούργησε κόσμο πλούσιο σε στοχαστικότητα.

15. «Πορτραίτο του Μαρσέλ Καστέλ», 1935, λάδι σε μουσαμά, 115 x 97

16. «Κορίτσι», 1927
λάδι σε μουσαμά, 114 x 82,5

Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris

Γεννήθηκε στο Παρίσι το 1898 και πέθανε στο Σατενέ Μαλαμπρώ το 1964. Πέρασε τα παιδικά του χρόνια στο Λονδίνο, όπου σπούδασε στη Βασιλική Ακαδημία. Αφού πληγώθηκε και έπαθε βλάβη από εισπνοή αεραζιολογικών αερίων κατά τη διάρκεια του πολέμου το 1914-18, αρχίζει να

ζωγραφίζει με ένα τρόπο ζοφερό και σαπρικό. Η πρώτη του έκθεση σε ένα γκαράζ των φίλων του Καστέλ στα 1926 προκαλεί το ενδιαφέρον του Πάωλ Γκυγιώμ. Η Ζάν Καστέλ εξακολουθεί να ασχολείται με τα έργα του και να τα εκθέτη. Ο Φωτριέ συνδέεται με τον Αντρέ Μαλρώ και κατά προτροπή του φιλοτεχνεί λιθογραφίες με θέμα την Κόλαση του Δάντη. Οι αναζητήσεις του σε μια τεχνοτροπία πολύ συμπυκνωμένη, όπου τα χρώμα συγχωνεύεται στην πυκνότητα των διαφόρων επιπέδων και όπου χρησιμοποιεί ταυτόχρονα το λάδι και το παστέλ, τοποθετούν τον Φωτριέ στις πηγές της άτυπης τέχνης. Η τέχνη του εύνοει μιάν έκφραση άμεση και βίαιη και αποτελεί μιάν από τις συγκλονιστικότερες έρμηνησίες του αγώνα του ανθρώπου εναντίον των δυνάμεων της καταπίεσης. Η σειρά των όμηρων που ζωγράφησε στα 1940-44 παρουσιάσθηκε κατά την Απελευθέρωση στην Γκαλερί Ντερουέν με πρόλογο του Αντρέ Μαλρώ. Έκπληκτικές ασπριδερές μορφές προβάλλονται πάνω σε χρώματα μεγάλης λεπτότητας και άκρας όξυτητας. Αν και συνεχίζει τις αναζητήσεις του σε μιάν ακατάδεχτη μοναξιά, ο Φωτριέ καθιερώνεται με το Μεγάλο Βραβείο της Ζωγραφικής στην Μπιεννάλε της Βενετίας το 1960.

Marcel GROMAIRE

Μαρσέλ ΓΚΡΟΜΑΙΡ

17. «Οι όχθες του Μάρνη», 1925
λάδι σε μουσαμά, 139 x 105

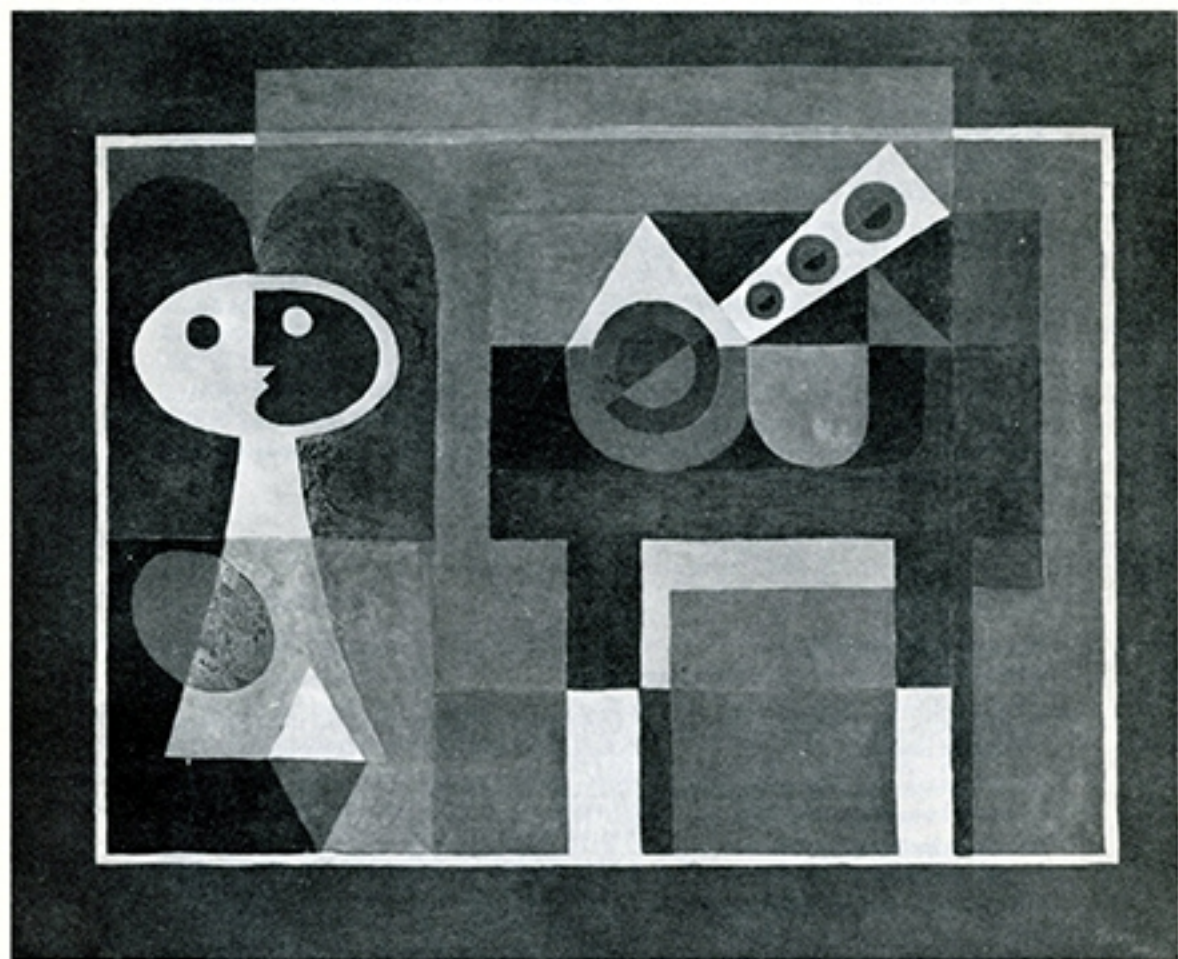
18. «Πρόσωπο της θάλασσας», 1928
λάδι σε μουσαμά, 135 x 102

19. «Ο λαθροθήρας», 1933
λάδι σε μουσαμά, 110 x 90

Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris

Γεννήθηκε το 1892 στη Νουαγιέλ σ'ον Σάμπρ και πέθανε στο Παρίσι το 1971. Μαθήτευσε στις ελεύθερες Ακαδημίες του Μονπαρνός, και έγινε με τη σειρά του κι αυτός ένας ξεχωριστός δάσκαλος, με σημαντική επίδραση στους νέους καλλιτέχνες της Σχολής Διακοσμητικών Τεχνών, χάρη στη σοφή και ελεύθερη διδασκαλία του. Το έργο του, σφραγισμένο από τη φλαμανδική του κατ'γωγή, εξελίσσεται χάρη στη ρωμαλέα δομή προς

το μνημειώδες. Η εκφραστική του αναζήτηση καταλήγει σε μιάν ζωγραφική με πλατά ανθρώπινη και κοινωνική σημασία. Οι περιγραφές του ανθρώπου στον πόλεμο και στη δουλειά, στα χωράφια και στα εργαστήρια, οι σκηνές από το αγροτικό περιβάλλον και τους δρόμους της πόλεως αναδεικνύουν το έργο του Γκρομαίρ σε ένα από τα πιο πολύμορφα και πλούσια της σύγχρονης ζωγραφικής. Καμιά φορά σατιρίζει, κι άλλοτε πάλι εξυμνεί τις πιο αούβεντικες από τις ανθρώπινες αξίες. Μετά από ένα ταξίδι στη Βόρειο Αμερική (ΗΠΑ), ο Γκρομαίρ παρουσίασε επίσης μιάν εντυπωσιακή άποψη του αμερικανικού τοπίου. Το τονισμένο σχέδιό του, ο χρωματικός του πλούτος και η πλατά σύνθεσή του έχουν δώσει μιάν από τις πιο εύριες περιγραφές της σύγχρονης πραγματικότητας και των αιώνιων ανθρώπινων μύθων. Το έργο του προσφέρεται θαυμάσια για μιάν μεταγραφή με την τεχνική της ταμπουρίας.

ΖΙΣΚΙΑ (Λεόν): «Μορφή και κιθάρα».

20. «Νεκρή φύση», 1954
λάδι σέ μουσαμά, 81 x 100
21. «Μορφή και κιθάρα», 1954
λάδι σέ μουσαμά, 81 x 100
22. «Ό ταχυδακτυλουργός», 1948
λάδι σέ μουσαμά, 116 x 89
Galerie de France

Ό Λεόν Ζισκιά γεννήθηκε τό 1903 στό Ντάξ και ζμεινε μερικά χρόνια στίς Ήνωμένες Πολιτείες πριν άφιερωθή στη ζωγραφική τό 1934, μετά άπό τή γνωριμία του με τόν Λεζέ και τόν Μπωαντέν. Συνεργάζεται με τόν Λεζέ και τόν Λέ Κορμπυζιέ για τή διακόσμηση του Περιπτέρου τών Νέων Καιρών στη Διεθνή Έκθεση του 1937. Αρχίζει νά εκθέτη, μετά άπό τόν χρόνο αυτό,

στην Γκαλερί Ζάν Μπισσέ και άπό τότε κιάλας ένδιαφέρεται για τίς πρακτικές εφαρμογές τής ζωγραφικής. Έτσι τό όνομά του συνδέεται με τήν άναγέννηση του Έθνικού Λαϊκού Θεάτρου (T.N.P.) του Ζάν Βιλάρ. Σ' αυτόν όφείλονται οι σκηνογραφίες και τό κοστούμια μερικών άπό τίς πιο γνωστές παραστάσεις του : Φονικό στη Μητρόπολη, Ριχάρδος ό Β', Ό Σίντ, Ό Πρίγκιπας του Χόμπουργκ, Λορενζάτσιο, Ρουί Μπλάς.

Υπήρξε επίσης ένας άπό τούς πρώτους έρευνητές τών Πρωτογενών Γαλλικών Τεχνών, για τίς όποιες συνέγραψε μία μελέτη στίς εκδόσεις Μασζενό. Έντυπωσιασμένος άπό τήν άμικση δυναμικότητα τών ρωμανικών τοιχογραφιών, ό Ζισκιά ζητάει άπό τή Σύγχρονη Τέχνη άνάλογη άποφασιστικότητα στην έπιλογή άπλοποιημένων μορφών και κατάλληλων ύλικών. Δυσπιστώντας τόσο στο συναίσθημα όσο και στην περιπέτεια του άπρογραμματίστου, ό Ζισκιά πραγματοποίησε ένα έργο γεμάτο συγκρατημένο λυρισμό, όπου οι μορφές και τό χρώματα διαβάζονται σαν άυταπόδεκτη γλώσσα.

Francis GRUBER

Φρανσίς ΓΚΡΥΜΠΕΡ

23. «Γυμνό σέ τοπίο», 1948
λάδι σέ μουσαμά, 116 x 89
Coll. de Mme Georges Gruber

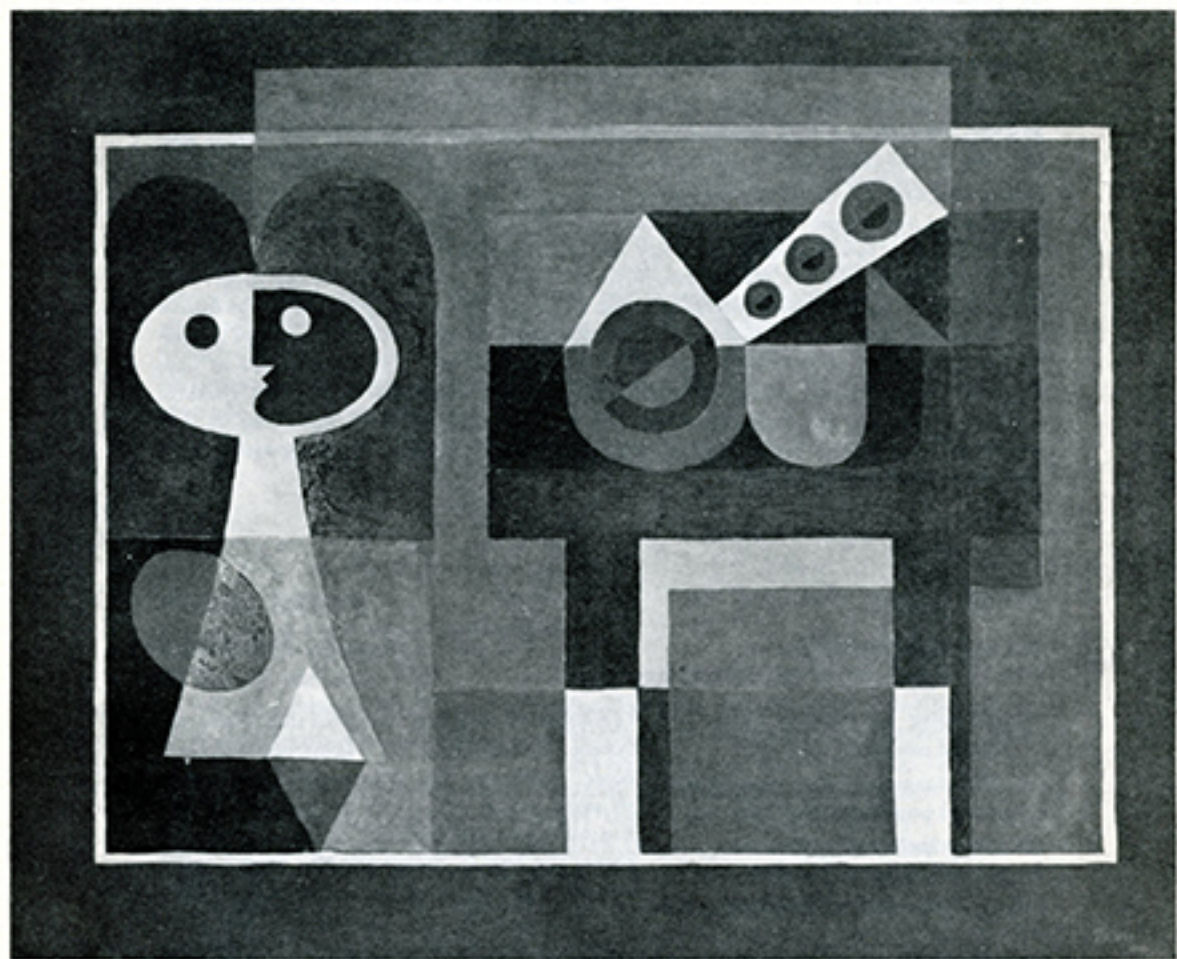
Γεννήθηκε στίς 15 Μαρτίου 1912 στό Νανσύ άπό μητέρα Πολωνίδα και πατέρα Λωρραίνό, ύαλοζωγράφο. Τό μεγαλύτερο μέρος τής ζωής του τό περνά στο Μονπαρνές, όπου ό πατέρας του

έχει τό εργαστήριό του. Είναι φιλάσθενος και για τούτο δέν μπορεί ν' ακολουθήση συστηματικά καμιά σπουδή. Πολύ νωρίς φανερώνει πρώιμο ταλέντο για τό σχέδιο και τή ζωγραφική. Συχνάζει στο γειτονικά εργαστήρια, όπου άκούει τίς συμβουλές του Μπισσιέρ και του Μπράκ.

Τό 1928 έγγράφεται στη Σκανδιναβική Άκαδημία, όπου γίνεται ό άγαπημένος μαθητής του Φριέζ και του Ντυφρέν. Γνωρίζει τέτοια έπιτυχία στο Φθινοπωρινό Σαλόν και στο Σαλόν του Κεραμεικού, ώστε στα 18 χρόνια του είναι κιάλας μία άπό τίς πιο άξιοπερίεργες προσωπικότητες του Μονπαρνές. Παρουσιάζει τήν πρώτη άτομική έκθεσή του τό 1935 στην Άκαδημία Ρανσόν (σχέδια), όπου και διαδέχεται τόν Μπισσιέρ ως δάσκαλος τό 1942. Σύντομα όμως άποσύρεται άπό κάθε ομάδα και κάθε σαλόν, μη διατηρώντας επαφές παρά με μεμονωμένους καλλιτέχνες, μεταξύ τών όποιών ό Τζιακομέττι. Τό 1947 καθιερώνεται με τήν άπονομή του Μεγάλου Έθνικού Βραβείου. Βαριά άρρωστος άπό φυματίωση, πεθαίνει τήν 1η Δεκεμβρίου 1948 στο Παρίσι.

Υπερκειραισθητοποιημένος άπό τήν άρρώστια, έρμηνεύει στα Έργα του τόν άγχώδη κόσμο που τόν περιβάλλει. Μακριά άπό κάθε αισθησιακή ή διακοσμητική έγνοια, έπιβεβαιώνει τήν κλήση του για τό φανταστικό και τραγικό στοιχείο.

ΖΙΣΚΙΑ (Λεόν): «Μορφή και κιθάρα».

20. «Νεκρή φύση», 1954
 λόδι σέ μουσαμά, 81 × 100
21. «Μορφή και κιθάρα», 1954
 λόδι σέ μουσαμά, 81 × 100
22. «Ό ταχυδακτυλουργός», 1948
 λόδι σέ μουσαμά, 116 × 89

Galerie de France

στην Γκαλερί Ζάν Μπισσέ και από τότε κιάλας ενδιαφέρεται για τις πρακτικές εφαρμογές της ζωγραφικής. Έτσι το όνομά του συνδέεται με την ανάγνωση του Έθνικού Λαϊκού Θεάτρου (T.N.P.) του Ζάν Βιλάρ. Σ' αυτόν οφείλονται οι σκηνογραφίες και τα κοστούμια μερικών από τις πιο γνωστές παραστάσεις του : Φονικό στη Μητρόπολη, Ριχάρδος ό Β', Ό Σίντ, Ό Πρίγκιπας του Χόμπουργκ, Λορενζάτσιο, Ρουί Μπλός.

Υπήρξε επίσης ένας από τους πρώτους έρευνητές των Πρωτογενών Γαλλικών Τεχνών, για τις οποίες συνέγραψε μια μελέτη στις εκδόσεις Μαζενό. Έντυπωσιασμένος από την δυναμικότητα των ρωμανικών τοιχογραφιών, ό Ζισκιά ζητάει από τη Σύγχρονη Τέχνη άνάλογη άποφασιστικότητα στην έπιλογή άπλοποιημένων μορφών και κατάλληλων όλικών. Δυσπιστώντας τόσο στο συναίσθημα όσο και στην περιπέτεια του άπρογραμματίστου, ό Ζισκιά πραγματοποίησε ένα έργο γεμάτο συγκρατημένο λυρισμό, όπου οι μορφές και τα χρώματα διαβάζονται σαν αταπόδεκτη γλώσσα.

Ό Λεόν Ζισκιά γεννήθηκε τό 1903 στό Νιόξ και ζμεινε μερικά χρόνια στις Ήνωμένες Πολιτείες πριν άφιερωθεί στη ζωγραφική τό 1934, μετά από τη γνωριμία του με τόν Λεζέ και τόν Μπωιντέν. Συνεργάζεται με τόν Λεζέ και τόν Λέ Κορμπυζιέ για τη διακόσμηση του Περιπτέρου των Νέων Καιρών στη Διεθνή Έκθεση του 1937. Αρχίζει νά εκθέτη, μετά από τόν χρόνο αυτό,

Francis GRUBER

Φρανσίς ΓΚΡΥΜΠΕΡ

23. «Γυμνό σέ τοπίο», 1948
 λόδι σέ μουσαμά, 116 × 89
 Coll. de Mme Georges Gruber

Γεννήθηκε στις 15 Μαρτίου 1912 στό Νανού από μητέρα Πολωνίδα και πατέρα Λωρραίνό, ύαλοζωγράφο. Τό μεγαλύτερο μέρος της ζωής του τό περνά στό Μονπαρνάς, όπου ό πατέρας του έχει τό εργαστήριό του. Είναι φιλάσθενος και για τούτο δέν μπορεί ν' άκολουθήσει συστηματικά καμιά σπουδή. Πολύ νωρίς φανερώνει πρώιμο ταλέντο για τό σχέδιο και τη ζωγραφική. Συχνάζει στα γειτονικά εργαστήρια, όπου άκούει τις συμβουλές του Μπισσιέρ και του Μπράκ.

Τό 1928 εγγράφεται στη Σκανδιναβική Άκαδημία, όπου γίνεται ό άγαπημένος μαθητής του Φριέζ και του Ντυφρέν. Γνωρίζει τέτοια έπιτυχία στό Φθινοπωρινό Σαλόν και στό Σαλόν του Κεραμεικού, ώστε στα 18 χρόνια του είναι κιάλας μια από τις πιο άξιοπεριεργες προσωπικότητες του Μονπαρνάς. Παρουσιάζει την πρώτη άτομική έκθεσή του τό 1935 στην Άκαδημία Ρανσόν (σχέδια), όπου και διαδέχεται τόν Μπισσιέρ ως δάσκαλος τό 1942. Σύντομα όμως άποσύρεται από κάθε ομάδα και κάθε σαλόν, μη διατηρώντας έποφές παρά με μεμονωμένους καλλιτέχνες, μεταξύ των οποίων ό Τζιακομέτι. Τό 1947 καθιερώνεται με την άπονομή του Μεγάλου Έθνικού Βραβείου. Βαριά άρρωστος από φυματίωση, πεθαίνει την 1η Δεκεμβρίου 1948 στό Παρίσι.

Υπερευαίσθητοποιημένος από την άρρώστια, έρμηνεύει στα έργα του τόν άγχώδη κόσμο που τόν περιβάλλει. Μακριά από κάθε αισθησιακή ή διακοσμητική έγνοια, έπιβεβαιώνει την κλήση του για τό φανταστικό και τραγικό στοιχείο.

ΑΡΤΟΥΝΓΚ (Χόβς) : «Τ. 56-14»:

24. «Σύνθεση», 1946
 λάδι σε μουσαμά, 167 x 118
 Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris
25. «T. 56-14», 1956
 λάδι σε μουσαμά, 180 x 136
 Galerie de France
- Γεννήθηκε στη Λιψία το 1904. Αρχίζει να ζωγραφίζει επηρεασμένος από τον Νόλντε και τον Κοκόσκα, αναζητώντας μια καινούρια εκφραστικότητα στο χρώμα. Από το 1922 χρονολογούνται τα πρώτα ανακονικά έργα του, σχέδια με μελάνι και άκουαρέλα. Σπουδάζει τέχνη και φιλοσοφία στη Λιψία και στη Δρέσδη. Για να αποφύγει το ναζιστικό καθεστώς, εγκαθίσταται το 1935 στο Παρίσι, όπου ζωγραφίζει τους πρώτους άφηρημένους πίνακές του με την παλλόμενη και δυναμική γραμμή και τις χρωματικές κηλίδες. Στις αρχές του πολέμου πηγαίνει έθελοντής στη Λεγεώνα των Ξένων και κατόπιν μεταβαίνει στη Βόρειο Αφρική, όπου κατατάσσεται στις Έλεύθερες Γαλλικές Δυνάμεις. Τραυμαίζεται στην Άλσατία το 1944 και χάνει ένα πόδι. Ξαναρχίζει να ζωγραφίζει και δημιουργεί μια τεχνοτροπία όπου το σημείο και η δέσμη των δυνάμεων παίζουν πρωταρχικό ρόλο και όπου ο αύθρομητισμός της πινελιάς και ο λογισμός ιδραϊκώνουν την πειθαρχία της συνθέσεως. Το απονέμεται το Μέγα Βραβείο της Μπεννάλε της Βενετίας το 1960. Έχει επίσης επιτελέσει σημαντικό έργο χαρακτικής.

Jean HÉLION

Ζάν ΕΛΙΟΝ

26. «Rue de Gergovie Sud», 1952
 λάδι σε μουσαμά, 81 x 115
27. «Rue de Gergovie Nord», 1952
 λάδι σε μουσαμά, 81 x 100
 Galerie Henriette Gomis
- Ο Ζάν Έλιόν γεννιέται το 1904 στην Κουτάνς. Μελετά με πάθος τους κλασικούς ζωγράφους, αλλά πολύ νωρίς στρέφεται προς μια αυστηρά άφηρημένη τέχνη και μετέχει στην ίδρυση της ομάδας *Συγκεκριμένη Τέχνη* το 1929. Κατόπιν, από το 1932 έως το 1934, συμμετέχει στις εκθέσεις της ομάδας *Αφαίριση - Δημιουργία*. Θέλει η ζωγραφική να είναι «γλώσσα διαυγείας» και άσκει ένα είδος άφηρημένης καθαρολογίας. Όταν άργότερα ζαναβρίσκει τα στοιχεία της πραγματικότητας, τα εισάγει με φυσικότητα στην ίδια ατμόσφαιρα.

Διαμένει στις Ήνωμένες Πολιτείες από το 1936 έως το 1939, και επιστρέφει στη Γαλλία για να καταταγεί στο στρατό. Αιχμαλωτίζεται, καταφέρνει να δραπέτευση μετά από δυο χρόνια αιχμαλωσίας και να γυρίσει το 1942 στις Ήνωμένες Πολιτείες, όπου συνεχίζει το έργο του σε νέες βάσεις. Εισάγει στη δομή του στοιχεία εικονικά για να αποδώσει καθημερινές σκηνές». Οι πίνακές αυτοί, σε σχηματική μορφή, εμφανίζουν πρόσωπα ιερατικά σ' ένα αυστηρό πλαίσιο, όπου τα δημόσια παγκάκια, οι βιτρίνες, τα ρούχα, η έφημερίδα, ή όμπρέλα, τα καπέλα των προσώπων, προσθέτουν την αινιγματική παρουσία τους. Έγκαταστημένος από το 1946 στο Παρίσι, ζωγραφίζει πολυάριθμες καθημερινές αλληγορίες και επαναλαμβάνει στο έργο του, αλλά σε πολύ διαφορετικές βάσεις, την άποψή του να υλοποιήσει τους μύθους του σημερινού κόσμου.

Από το 1952, ο όλοένα και πιο ασυμβίβαστος συμβολισμός του τον οδηγεί σε μια κατανόηση της φύσεως και της καθημερινής πραγματικότητας. Ένω άρχισε από μια γεωμετρική σύνθεση της εικόνας, ζωγραφίζει τώρα την ίδια την πραγματικότητα, προσδίδοντας της όμως πάντοτε συμβολική όξια. Αν και ξεκινει για πολύ καιρό παραγνωρισμένος, το 1971 άξιώθηκε να δει μιάν αναδρομική έκθεση των έργων του στο «Γκράν Παλαί» του Παρισιού.

28. «Σύνθεση», 1931
λάδι σε μουσαμά, 92 x 73
Galerie Henri Bénézit
29. «Χορεύτρια», 1942
λάδι σε μουσαμά, 185 x 120
Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris

Γεννήθηκε στο Κιεύ, στη Βόρειο Γαλλία, το 1882. Παρακολουθεί μαθήματα σχεδίου στη δημοτική νυκτερινή σχολή έως τα δεκαεπτά του, και κατόπιν στη Σχολή Καλών Τεχνών της Λίλλης. Φθάνει στο Παρίσι το 1901. 'Ο Έρμπέν βλέπει στον κυβισμό ένα μέσο διατάξεως των φλογερών χρωμάτων του σε μεγάλες νεκρές φύσεις και σε

τοπία με πολύ εμφανή δομή. Προχωρώντας άργα στην άπλοποίηση των μορφών, φθάνει το 1917 σε καθαρά αφηρημένες συνθέσεις. Μετά από μια σύντομη επιστροφή στον εικονισμό, καταλήγει το 1927 στην τέλεια αφαίρεση. Το 1931 ιδρύει μαζί με άλλους ζωγράφους την ομάδα 'Αφαίρεση - Δημιουργία. Τα χρώματά του τότε απελευθερώνονται από κάθε άπικόνιση. Δανείζεται τα σχήματά του από την επίπεδη γεωμετρία, και κύκλοι, τρίγωνα, τετράγωνα, ορθογώνια και ρόμβοι περιβάλλονται από τη γοητεία των χρωμάτων του. 'Ο Έρμπέν, ο οποίος από το 1924 είχε ενδιαφερθεί για τα επιστημονικά έργα του Γκαίτε, είναι σε θέση να δημιουργήσει μια πλαστική γραμματική μεγάλης ακριβείας, της οποίας τους κανόνες κωδικοποιεί σε ένα θεωρητικό έργο: «'Η άντικειμενική, μη αντικειμενική τέχνη» (1949). Κανείς πριν απ' αυτόν δεν είχε διατυπώσει με τόση σαφήνεια τη θεωρία για την πνευματική σημασία των χρωμάτων. Το ποιά χρώματα μπορεί να αντιστοιχούν στα φωνήεντα, στα σύμφωνα, στις μουσικές νότες — αυτό προσπαθεί να καθορίσει στο άξιοπερίεργο βιβλίο του ο στοχαστικός αυτός άνθρωπος που αφέλωσε όλες του τις δυνάμεις στην υπερέσπιση των πεποιθήσεών του.

'Ο Έρμπέν πέθανε στο Παρίσι το 1960. Είχε κληροδοτήσει ένα σημαντικό σύνολο των έργων του στο Μουσείο του Κατώ-Καμπρεζί.

Charles LAPIQUE

Σάρλ ΛΑΠΙΚ

30. «'Ο Σταυροφόρος», 1950
λάδι σε μουσαμά, 121 x 86
31. «Πριν από το ξεκίνημα»
λάδι σε μουσαμά, 85 x 133
Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris

Γεννήθηκε το 1898 στο Τέζ, στο νομό του Ροδανού. 'Εσπούδασε στην «'Εκδόλ Σαντρέλ», και από το 1922 έως το 1928 άσκει το επάγγελμα του μηχανικού. 'Επωφελείται από τη θέση του ως επιμελητού στη Σχολή 'Επιστημών του Παρισιού για να αναλάβει έρευνες πάνω στην αντίληψη των

χρωμάτων δια της δράσεως (ή διδακτορική του διατριβή θα έχη ως θέμα την 'Οπτική και την αντίληψη των περιγραμμάτων).

'Ο επιστήμων αυτός δεν έπαψε να ζωγραφίζει από το 1920. 'Εχει γίνει άν άχι ο ζωγράφος με το λιγότερο δογματισμό, πάντως έκείνος με τη μεγαλύτερη φαντασία. 'Όποιο και νάναι το θέμα που τον έμπνεί (Ιπποδρομίες, άνδρες ένοπλοι, Βενετία του Μπαρόκ, Ρώμη άρχαία και χριστιανική, αικονία 'Ελλάς...), ο Λαπίκ το επεξεργάζεται με έναν ρεαλισμό εμπλουτισμένο από τη φαντασμαγορία όνειρικών εικόπων. Εύφάνταστος όσο και προσεκτικός παρατηρητής, ο Λαπίκ έχει καταλάβει στη σύγχρονη ζωγραφική μια θέση προνομιούχο και θεληματικά διφορούμενη. 'Εχει γράψει επίσης δοκίμια για το χώρο, την τέχνη και τη μοίρα, που δημοσιεύθηκαν το 1956.

32. «Ο κόκκινος μπουφές», 1945
 λάδι σε μουσαμά, 100×81
33. «Εσωτερικό με γεωγραφική σφαίρα»,
 1946-47
 λάδι σε μουσαμά, 130×97
 Galerie de France

Γεννήθηκε στις 30 Οκτωβρίου 1909 στην Όν-ντι-Πιέρ (νομός Έρ-ε-Λουάρ). Σπουδάζει στη Σχολή Καλών Τεχνών της Λυών και έπειτα στη Σχολή Διακοσμητικών Τεχνών στο Παρίσι, όπου συναντά τον Μπισσιέρ, που διδάσκει τοιχογραφία στην Ακαδημία Ρανσόν, και συνεργάζεται μαζί του. Το 1935 ταξιδεύει στην Ισπανία και κατόπιν στο Βέλγιο και την Ολλανδία. Το 1939 φεύγει για την Έκθεση της Νέας Υόρκης, όπου, σε συνεργασία με μια ομάδα καλλιτεχνών, τοιχογραφεί μιαν όροφή 1.400 τ.μ.

Μετά το 1940 ξαναγυρίζει στη Λυών, όπου αναλαμβάνει τη διεύθυνση ενός θεάτρου και εκτελεί σκηνικά για τόν σκηνοθέτη Ζακερόν.

Από το 1942 άφιερώνεται ολοκληρωτικά στη ζωγραφική και δημιουργεί ένα έργο ισχυρά χρωματισμένο και δυναμικό, που αποτελεί μια δονούμενη έρμηνεία των δυνάμεων της φύσεως.

Alfred MANESSIER

Άλφρέντ ΜΑΝΕΣΙΕ

34. «Η νύχτα στο αγρόκτημα», 1959
 λάδι σε μουσαμά, 198×117
 Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris
35. «Η παραλία», 1959
 λάδι σε μουσαμά, 195×114
 Galerie de France

Ο Άλφρέντ Μανεσιέρ γεννήθηκε στις 5 Δεκεμβρίου 1911 στο νομό Σώμ, έζησε τα παιδικά του χρόνια στην Άμπιβίλ και σπούδασε στη Σχολή Καλών Τεχνών της Άμιέν πρώτα, και κατόπιν στη Σχολή Αρχιτεκτονικής του Παρισιού. Το 1935 συναντά τον Μπισσιέρ στην Ακαδημία Ρανσόν.

Το 1939 αρχίζει να εκθέτει έργα του, και από τότε η τέχνη του απομακρύνεται από τη μίμηση, θέλοντας να εκφράσει την εσωτερική δέηση του ανθρώπου. Πνεύμα βαθύτατα θρησκευτικό, από μια σύντομη παραμονή κοντά στους Τραπισίτες μοναχούς του Σολινύ, το 1943, υφίσταται μια μόνιμη επίδραση. Το έργο του φανερώνει έκτοτε έντονη θρησκευτική ανησυχία. Συγκρατεί μόνο το πνευματικό στοιχείο από τα τοπία ή τα μεγάλα θρησκευτικά θέματα που απεικονίζει. Η τέχνη του απογυμνώνεται από κάθε συγκεκριμένο σχήμα και ολοκληρώνεται εκφραστικά με τόν πλούτο των χρωμάτων και του σχεδίου του.

Το 1948 φιλοτεχνεί τα φωτεινά ύαλογραφήματα της εκκλησίας του Μπρεζέ στον Ίουρα, και το 1957 εκτελεί τη διακόσμηση της εκκλησίας του Έμ, στη Βόρειο Γαλλία, με εναλλασσόμενες πλάκες από μπετόν και χρωματιστό γυαλί. Η παρουσία του φυσικού κόσμου είναι εκδηλη σ' όλοκληρο το έργο του. Η κατανύξη που του εμπνέει ο Δημιουργός γεννιέται από τη συγκίνηση που νιώθει μπροστά στη Δημιουργία. Στα ύαλογραφήματα του Μπρεζέ δεσπόζουν τα χρώματα των Ιουρασικών τοπίων. «Τα χρώματα που είδα πέρασαν αυτόματα στα ύαλογραφήματά μου» λέγει ο ζωγράφος. Το σημαντικό αυτό έργο τοποθετεί τον Μανεσιέρ ανάμεσα στους κυριότερους συντελεστές της αναγέννησης της τεχνικής του ύαλογραφήματος.

Τα τοπία του Μανεσιέρ εκπέμπουν την ίδια πνευματική ακτινοβολία, είτε εκφράζουν τις εντυπώσεις που του προξενεί ο κόλπος της Σώμ είτε εκείνες που του εμπνέει η θέα των καναλιών της Ολλανδίας.

Το 1959, με τα τοπία της Άνω Προβηγκίας, το σχέδιό του, που ο ίδιος το θεώρησε άδείο, απελευθερώνεται. Οι πίνακες της Ισπανίας, από το 1963, εμφανίζουν την πολυμορφία εύαισθησία του. Το 1967 γυρίζει από τον Καναδά, με μια καινούρια γραφή γεμάτη έκρηκτικά σχήματα. Από τότε, κυριαρχούν στο έργο του οι βαθιές αρμονίες του μπλέ και του μώβ και οι επιτυχημένες αντιθέσεις του μαύρου, μπλέ και πράσινου. Ο Μανεσιέρ εκφράζει ελεύθερα τόν λυρισμό και τόν χρωματικό του πλούτο, παραμένει όμως πιστός στο πνεύμα των μεγάλων θεμάτων που τόν εμπνέουν.

28. «Σύνθεση», 1931
λάδι σε μουσαμά, 92 x 73
Galerie Henri Bénézit
29. «Χορεύτρια», 1942
λάδι σε μουσαμά, 185 x 120
Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris

Γεννήθηκε στο Κιεβό, στη βόρειο Γαλλία, το 1882. Παρακολουθεί μαθήματα σχεδίου στη δημοτική νυκτερινή σχολή έως τα δεκαεπτά του, και κατόπιν στη Σχολή Καλών Τεχνών της Λίλλης. Φθάνει στο Παρίσι το 1901. Ὁ Ἐρμπέν βλέπει στὸν κυβισμό ἕνα μέσο διατάξεως τῶν φλογερῶν χρωμάτων του σὲ μεγάλες νεκρές φύσεις καὶ σὲ τοπία μὲ πολὺ ἐμφανὴ δομή. Προχωρώντας ἀργὰ στὴν ἀπλοποίηση τῶν μορφῶν, φθάνει τὸ 1917 σὲ καθαρὰ ἀφηρημένες συνθέσεις. Μετὰ ἀπὸ μιὰ σύντομη ἐπιστροφή στὸν εἰκονισμό, καταλήγει τὸ 1927 στὴν τέλεια ἀφαίρεση. Τὸ 1931 ἰδρύει μαζί μὲ ἄλλους ζωγράφους τὴν ὁμάδα Ἐφαίρεση - Δημιουργία. Τὰ χρώματά του τότε ἀπελευθερώνονται ἀπὸ κάθε ἀπεικόνιση. Δανεῖζεται τὰ σχήματά του ἀπὸ τὴν ἐπίπεδη γεωμετρία, καὶ κύκλοι, τρίγωνα, τετράγωνα, ὀρθογώνια καὶ ῥόμβοι περιβάλλονται ἀπὸ τὴ γοητεία τῶν χρωμάτων του. Ὁ Ἐρμπέν, ὁ ὁποῖος ἀπὸ τὸ 1924 εἶχε ἐνδιαφερθῆ γιὰ τὰ ἐπιστημονικὰ ἔργα τοῦ Γκαίτε, εἶναι σὲ θέση νὰ δημιουργήσει μιὰ πλαστικὴ γραμματικὴ μεγάλης ἀκριβείας, τῆς ὁποίας τοὺς κανόνες κωδικοποιεῖ σὲ ἕνα θεωρητικὸ ἔργο : «Ἡ ἀνεκονικὴ, μὴ ἀντικειμενικὴ τέχνη» (1949). Κανείς πρὶν ἀπ' αὐτὸν δὲν εἶχε διατυπώσει μὲ τόση σαφήνεια τὴ θεωρία γιὰ τὴν πνευματικὴ σημασία τῶν χρωμάτων. Τὸ πῶς χρώματα μπορεῖ νὰ ἀντιστοιχοῦν στὰ φωνήεντα, στὰ σύμφωνα, στὶς μουσικὲς νότες —αὐτὸ προσπαθεῖ νὰ καθορίσῃ στὸ ἀξιοπεριέργο βιβλίο του ὁ στοχαστικὸς αὐτὸς ἄνθρωπος ποὺ ἀφιέρωσε ὅλες του τὶς δυνάμεις στὴν ὑπεράσπιση τῶν πεποιθήσεών του.

Ὁ Ἐρμπέν πέθανε στὸ Παρίσι τὸ 1960. Εἶχε κληροδοτήσει ἕνα σημαντικὸ σύνολο τῶν ἔργων του στὸ Μουσεῖο τοῦ Κατώ-Καμπρεζί.

Charles LAPIQUE

Σὰρλ ΛΑΠΙΚ

30. «Ὁ Σταυροφόρος», 1950
λάδι σε μουσαμά, 121 x 86
31. «Πρὶν ἀπὸ τὸ ξεκίνημα»
λάδι σε μουσαμά, 85 x 133
Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris

Γεννήθηκε τὸ 1898 στὸ Τέζ, στὸ νομὸ τοῦ Ροδανού. Ἐσπούδασε στὴν Ἐκόλ Σαντράλε, καὶ ἀπὸ τὸ 1922 ἕως τὸ 1928 ἀσκεῖ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ μηχανικοῦ. Ἐπιωφελεῖται ἀπὸ τὴ θέση του ὡς ἐπιμελητοῦ στὴ Σχολὴ Ἐπιστημῶν τοῦ Παρισιοῦ γιὰ νὰ ἀναλάβῃ ἔρευνες πάνω στὴν ἀντίληψη τῶν χρωμάτων διὰ τῆς ὁράσεως (ἡ διδακτορικὴ του διατριβὴ θὰ ἔχη ὡς θέμα τὴν Ὀπτικὴ καὶ τὴν ἀντίληψη τῶν περιγραμμάτων).

Ὁ ἐπιστήμων αὐτὸς δὲν ἐπαφῆ νὰ ζωγραφίξῃ ἀπὸ τὸ 1920. Ἐχει γίνει ἄν ὄχι ὁ ζωγράφος μὲ τὸ λιγότερο δογματισμὸ, πάντως ἐκεῖνος μὲ τὴ μεγαλύτερη φαντασία. Ὅποιο καὶ νᾶναι τὸ θέμα ποὺ τὸν ἐμπνέει (ἵπποδρομίες, ἄνδρες ἐνοπλοί, Βενετία τοῦ Μπαρόκ, Ρώμη ἀρχαία καὶ χριστιανικὴ, αἰωνία Ἑλλάς...), ὁ Λαπικ τὸ ἐπεξεργάζεται μὲ ἕναν ρεαλισμὸ ἐμπλουτισμένο ἀπὸ τὴ φαντασμαγορία ὄνειρικῶν εἰκόνων. Εὐφάνταστος ὅσο καὶ προσεκτικὸς παρατηρητής, ὁ Λαπικ ἔχει καταλάβῃ στὴ σύγχρονη ζωγραφικὴ μιὰ θέση προνομιούχο καὶ θεληματικὴ διφορούμενη. Ἐχει γράψῃ ἐπίσης δοκίμια γιὰ τὸ χῶρο, τὴν τέχνη καὶ τὴ μοῖρα, ποὺ δημοσιεύθηκαν τὸ 1956.

32. «Ο κόκκινος μπουφές», 1945
λάδι σε μουσαμά, 100×81
33. «Έσωτερικό με γεωγραφική σφαίρα»,
1946-47
λάδι σε μουσαμά, 130×97
Galerie de France

γεννήθηκε στις 30 Οκτωβρίου 1909 στην Ών-ντι-Πιέρ (νομός Έρ-ε-Λουάρ). Σπουδάζει στη Σχολή Καλών Τεχνών της Λυών και έπειτα στη Σχολή Διακοσμητικών Τεχνών στο Παρίσι, όπου συναντά τον Μπισσιέρ, που διδάσκει τοιχογραφία στην Ακαδημία Ρανσόν, και συνεργάζεται μαζί του. Το 1935 ταξιδεύει στην Ισπανία και κατόπιν στο Βέλγιο και την Ολλανδία. Το 1939 φεύγει για την Έκθεση της Νέας Υόρκης, όπου, σε συνεργασία με μια ομάδα καλλιτεχνών, τοιχογραφεί μιάν όροφή 1.400 τ.μ.

Μετά το 1940 ξαναγυρίζει στη Λυών, όπου αναλαμβάνει τη διεύθυνση ενός θεάτρου και εκτελεί σκηνικά για τόν σκηνοθέτη Ζακμόν.

Από το 1942 άφιερώνεται ολοκληρωτικά στη ζωγραφική και δημιουργεί ένα έργο ισχυρά χρωματισμένο και δυναμικό, που αποτελεί μια δονούμενη έρμηνεία των δυνάμεων της φύσεως.

Alfred MANESSIER

Άλφρέντ ΜΑΝΕΣΙΕ

34. «Η νύχτα στο αγρόκτημα», 1959
λάδι σε μουσαμά, 198×117
Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris
35. «Η παραλία», 1959
λάδι σε μουσαμά, 195×114
Galerie de France

Ο Άλφρέντ Μανεσιέ γεννήθηκε στις 5 Δεκεμβρίου 1911 στο νομό Σώμ, έζησε τα παιδικά του χρόνια στην Άμπιβίλ και σπούδασε στη Σχολή Καλών Τεχνών της Άμιεν πρώτα, και κατόπιν στη Σχολή Αρχιτεκτονικής του Παρισιού. Το 1935 συναντά τον Μπισσιέρ στην Ακαδημία Ρανσόν.

Το 1939 αρχίζει να εκθέτει έργα του, και από τότε η τέχνη του άπομακρύνεται από τη μίμηση, θέλοντας να εκφράσει την εσωτερική δέηση του ανθρώπου. Πνεύμα βαθύτατα θρησκευτικό, από μια σύντομη παραμονή κοντά στους Τραπισίτες μοναχούς του Σολινύ, το 1943, υφίσταται μια μόνιμη επίδραση. Το έργο του φανερώνει έκτοτε έντονη θρησκευτική άνησυχία. Συγκρατεί μόνο το πνευματικό στοιχείο από τα τοπία ή τα μεγάλα θρησκευτικά θέματα που απεικονίζει. Η τέχνη του άπογυμνώνεται από κάθε συγκεκριμένο σχήμα και ολοκληρώνεται εκφραστικά με τόν πλούτο των χρωμάτων και του σχεδίου του.

Το 1948 φιλοτεχνεί τα φωτεινά ύαλογραφήματα της εκκλησίας του Μπρεζέ στον Ίουρα, και το 1957 εκτελεί τη διακόσμηση της εκκλησίας του Έμ, στη Βόρειο Γαλλία, με εναλλασσόμενες πλάκες από μπετόν και χρωματιστό γυαλί. Η παρουσία του φυσικού κόσμου είναι έκδηλη σ' όλοκληρο το έργο του. Η κατάνυξη που του εμπνέει ο Δημιουργός γεννιέται από τη συγκίνηση που νιώθει μπροστά στη Δημιουργία. Στα ύαλογραφήματα του Μπρεζέ δεσπόζουν τα χρώματα των Ιουρασικών τοπίων. «Τα χρώματα που είδα πέρασαν αυτόματα στα ύαλογραφήματά μου» λέγει ο ζωγράφος. Το σημαντικό αυτό έργο τοποθετεί τόν Μανεσιέ ανάμεσα στους κυριότερους συντελεστές της αναγέννησεως της τεχνικής του ύαλογραφήματος.

Τα τοπία του Μανεσιέ εκπέμπουν την ίδια πνευματική ακτινοβολία, είτε εκφράζουν τις εντυπώσεις που του προξενεί ο κόλπος της Σώμ είτε εκείνες που του εμπνέει η θέα των καναλιών της Ολλανδίας.

Το 1959, με τα τοπία της Άνω Προβηγκίας, το σχέδιό του, που ο ίδιος το θεώρησε άδελιο, άπελευθερώνεται. Οι πίνακες της Ισπανίας, από το 1963, εμφανίζουν την πολυμορφία εύαισθησία του. Το 1967 γυρίζει από τόν Καναδά, με μια καινούρια γραφή γεμάτη έκρηκτικά σχήματα. Από τότε, κυριαρχούν στο έργο του οι βαθιές αρμονίες του μπλέ και του μώβ και οι επιτυχημένες αντίθεσεις του μαύρου, μπλέ και πράσινου. Ο Μανεσιέ εκφράζει ελεύθερα τόν λυρισμό και τόν χρωματικό του πλούτο, παραμένει όμως πιστός στο πνεύμα των μεγάλων θεμάτων που τόν εμπνέουν.

36. «Η μητέρα», 1936
λάδι σε μουσαμά
37. «Ο ήλιος και ο ταύρος», 1950
λάδι σε μουσαμά
Coll. Mme Fabre-Julin

Γεννήθηκε στις 10 Φεβρουαρίου 1907 στο Αιξ της Προβηγκίας. Μετά τον τερματισμό των γυμνασιακών του σπουδών στο Κολλέγιο των Ήρσουίτων του Αιξ, έρχεται το 1929 στο Παρίσι, όπου συνδέεται με τον Τάλ Κοάτ και τον Γκρυμπέρ. Μαθαίνει μόνος του την τεχνική της ζωγραφικής, φοιτώντας σε διάφορες ελεύθερες Ακαδημίες και μελετώντας στο Λούβρο, κυρίως στις αίθουσες Αιγυπτιακών και Ανατολικών Αρχαιοτήτων.

Επηρεασμένος πρώτα από τον Σεζάν, σύντομα στρέφεται προς ένα είδος δουνήθιστου ρεαλισμού. Έκθετεί για πρώτη φορά το 1935, και το 1937 κερδίζει το Βραβείο Γκυγιώμ. Η τέχνη του αποκρυσταλλώνεται τότε. Στα χρώματά του δεσπόζουν τα γκριζα, τα μαυιά, τα άχνα μπλέ. Αγαπημένα του θέματα είναι τα έρημα τοπία, που θυμίζουν συχνά το ταξίδι του στη Σαχάρα. Η γενική έντυπωση που αποπνέουν τα έργα του είναι ή θλιβή και ή κατήφεια.

Γύρω στα 1940, όταν έχη πιά αποσυρθη στο Αιξ, ο ζωγραφικός του δραματισμός αναγεννιέται ολόκληρωτικά. Ανακαλύπτει το καθαρό χρώμα, και εφαρμόζοντας μιάν «ισπανική» σελίδωση, ζωγραφίζει, παράλληλα με πολυάριθμες νεκρές φύσεις, εύρειες και ρωμαλέες δραματικές συνθέσεις, καθώς και μιά σειρά από τοπία. Το έργο του αναπτύσσεται και πλουτίζεται με καινούρια θέματα. Φιλοτεχνεί τότε και μερικά σχέδια ταπητουργίας και εικονογραφεί με χαρακτηριστικά τὰ βιβλία: Ζίντ, «Γήινες τροφές», Ρ. Κενώ, «Μικρή φορητή Κοσμογονία», Ζ. Γκρήν, «Ο δραματιστής».

Μετά το 1955, διευρύνει ακόμα τον δραματισμό του, και ορισμένες σκηνές από την Καμάργκ, και αργότερα από τις άκτες της Βρετάνης, τον οδηγούν σε μιά ζωγραφική λιγότερο άμεσα εικονική, με την όποια προσπαθεί να εκφράση ένα είδος «θαλασσινης ανάσας» και το κοσμογονικό βάθος της φύσεως.

Zoran Antonio MUSIC

Ζοράν Άντόνιο ΜΥΖΙΚ

38. «Οι χωρικές της Μ. Πέμπτης», 1953
λάδι σε μουσαμά, 130 × 195
39. «Μεγάλο τοπίο άδειο», 1960
λάδι σε μουσαμά, 114 × 146
Galerie de France

Γεννήθηκε στην Γκορότσια της Ιταλίας. Μετά από τις γυμνασιακές του σπουδές, φοιτά στην Ακαδημία Καλών Τεχνών του Ζάγκρεμπ. Ταξιδεύει στην Ισπανία και στη Δαλματία για πολύ καιρό. Το άγρονο τοπίο της χώρας αυτής με τους ολόζερους λόφους επιδρά βαθιά στο έργο του. Το

1940 επανέρχεται στην Ιταλία και εγκαθίσταται στη Βενετία, όπου φιλοτεχνεί πολλές τοιχογραφίες σε εκκλησίες. Συλλαμβάνεται το 1943 και κλείνεται σε στρατόπεδο συγκεντρώσεως (Νταχάου) για την αντιστασιακή του δραστηριότητα.

Μετά την Απελευθέρωση, εγκαθίσταται στο Παρίσι, όπου εκθέτει τακτικά από το 1952. Το 1956 του απονέμεται το Μεγάλο Βραβείο Χαρακτηικής στην Μπενινάλε της Βενετίας, και στην Μπενινάλε του 1960 διαθέτουν μιάν ολόκληρη αίθουσα για τη ζωγραφική του. Το 1971 εκθέτει στο Παρίσι, και κατόπιν στη Νέα Πινακοθήκη του Μονάχου, μιá σειρά πινάκων με θέμα τον θάνατο, εμπνευσμένους από τις αναμνήσεις του στα στρατόπεδα συγκεντρώσεως.

40. «Σύνθεση», 1962
λάδι σε μουσαμά, 46 × 65
41. «Η χώρα του πετεινού», 1962
λάδι σε μουσαμά, 89 × 100
Galerie Jeanne Bucher
40. Ο Ναλλάρ γεννήθηκε στο Άλγερι το 1918, και άφοι έσπούδασε μουσική, στράφηκε προς τη ζωγραφική γύρω στα 1930. Μετά τον πόλεμο, έρχεται στο Παρίσι, όπου εκθέτει έργα του στην Γκαλερί Ζάν Μπουσέ και μετέχει στις άναζητήσεις των νέων ζωγράφων που δουλεύουν γύρω από τον Μπισσιέρ. Το 1971 γίνεται Πρόεδρος του Σαλόν τής «Νέας Πραγματικότητας».

Édouard PIGNON

Έντουαρ ΠΙΝΙΟΝ

42. «Η τουαλέτα», 1940
λάδι σε μουσαμά, 145 × 177
Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris
43. «Κοκορομαχία», 1959
14200195
44. «Η γέφυρα του Μπαντόλα», 1958
λάδι σε μουσαμά, 195 × 130
Galerie de France
40. Έντουαρ Πινόν γεννήθηκε το 1905 στο Πάντε-Καλαί από οικογένεια άνθρακωρύχων. Άνθρακωρύχος και αυτός στην άρχή και μεταλλουργός, άρχίζει να ενδιαφέρεται για τη ζωγραφική, και έρχεται στο Παρίσι για ν' άφιερωθεί άλοκληρωτικά σ' αυτήν. Σπουδάζει ταυτόχρονα σχέδιο και γλυπτική, και άρχίζει να ζωγραφίζει ρεαλιστικές σκηνές εμπνευσμένες από το περιβάλλον τής νεότητός του. Δύο πίνακες με θέμα 'Ο νεκρός έργατης συνοφίζουν την εξέλιξή του. Άπό τον πρώτο στον δεύτερο πίνακα, ή σύνθεσή του έχει

γίνει πιο εύκαμπτη και ελεύθερη και επιτυγχάνει μεγαλύτερη εκφραστικότητα. 'Ο Πινόν ζωγραφίζει συνήθως σειρές από πίνακες πάνω στο ίδιο θέμα : το 1942-43 μαιευτήρια, το 1944-45 γυναίκες καθισμένες και Καταλάνες, το 1947 το λιμάνι τής 'Οστανδης, το 1949 άνθρακωρύχους, το 1953 σκηνές τρύγου, το 1956 έλαιώνες, το 1959 κοκορομαχίες, το 1960 δύτες, και τέλος το 1961 σκηνές από άλωνίσματα. Δημοσίευσε επίσης πολλά βιβλία και λευκώματα με εικονογραφίες πάνω στα ίδια αυτά θέματα τής δουλειάς του άνθρώπου μέσα στη φύση. Στα τοπία του, ή κίνηση του άνθρώπου συνοδεύεται από ένα ρυθμικό παλμό, που τον τυλίγει σαν άραβούργημα. Το σχέδιό του, πάντα εύρύ, παρουσιάζει κάποτε όρημτικά ζεσπάσματα. Το έργο του κερδίζει άλοένα περισσότερη ελευθερία και άποτελεσματικότητα.

'Ο Πινόν, που ήπηρεζε από τους ιδρυτές και έμψυχωτές του Σαλόν του Μαΐου, εκθέτει τακτικά στην Γκαλερί τής Γαλλίας. Το Μουσείο Γκαλλιερά όργάνωσε μιá μεγάλη έκθεσή του το 1970. Φιλatéχνησε επίσης σκηνικά και κοστούμια για παραστάσεις του Γαλλικού Λαϊκού Θεάτρου (*Σεχραζάτ, Μάνα κουράγιο, Αότός ό τρελός ό Πλατόνωφ, 'Ο κατά φαντασίαν άσθενής*).

ΠΙΝΙΟΝ (Έντουαρ): «Η γέφυρα του Μπαντόλη».

45. «Ζωγραφική», 1964
 λάδι σε μουσαμά, 89 x 116

Galerie de France

Ο Σέρζ Πολιακώφ γεννήθηκε το 1906 στη Μόσχα και πέθανε στο Παρίσι το 1969. Η ζωγραφική υπήρξε γι' αυτόν μια βραδεία και δύσκολη κατάκτηση. Περιπλανήθηκε κι αυτός, όπως τόσοι

άλλοι εκπατρισμένοι Ρώσοι, σ' όλη την Εύρωπη, παίζοντας κιθάρα για να ζήσει. Στο Παρίσι, όπου βρέθηκε το 1923, αρχίζει να ζωγραφίζει στην Γκράντ Σωμιέρ και στην Ακαδημία Φροσό, αλλά η πραγματική καλλιτεχνική διαμόρφωσή του αρχίζει το 1937, όταν συναντά τον Καντίνσκυ, που μόλις είχε εγκατασταθεί στο Νεϊγύ-σϋρ-Σέν, και όταν μετέχει, στο Ρομπέρ και της Σόνιας Ντελωναί, στις συγκεντρώσεις όπου ο Ρομπέρ Ντελωναί αναπτύσσει σε μερικούς νεαρούς φίλους του τις ιδέες του για μια τέχνη μνημειακή με δυναμικά χρώματα και σχήματα, αντίζα του νέου κόσμου. Ο Πολιακώφ στρέφεται αποφασιστικά προς την άφαιρηση, και μετά από δέκα χρόνων αναζητήσεις και ψηλαφήσεις, η τέχνη του ξεσπάζει ξαφνικά το 1947 με άξιοσημείωτη δύναμη. Από εκείνη τη στιγμή έχει βρει ένα ύφος και ένα τόνο προσωπικό. Τα ζωηρά του χρώματα έχουν καμιά φορά τη λάμψη ρωσικών εικόνων. Η τέχνη του είναι ούσιαστικά επιπεδομορφή, όπου τα σχήματα αναπτύσσονται στο ίδιο πλάνο, χωρίς βάθος, απόσταση, ούρανο, γη ή προοπτική, σαν απλό παιχνίδι καθαρών μορφών. Ένας πίνακας του Πολιακώφ είναι πριν απ' όλα μια έκρηξη. Το έργο του παρουσιάζει πάντοτε ένα κεντρικό πυρήνα, απ' όπου αναπτύσσονται, ακτινωτά, σχήματα ξεκομμένα με καθαρές αντιθέσεις. Στα τελευταία του έργα οι χρωματισμοί γίνονται ανοικτότεροι, εισάγοντας στον πίνακα διαυγείς ζώνες.

Με την υποστήριξη του τεχνοκράτη Σάρλ Έστιέν, ο Πολιακώφ μετά τον πόλεμο άρχισε να εκθέτει έργα του στην Γκαλερί Ντενίς Ρενέ και στην Γκαλερί ντε Μπων. Μετά το θάνατό του, το Έθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης του άφιέρωσε μια μεγάλη αναδρομική έκθεση.

ΠΡΑΣΣΙΝΟΣ (Μάριος) : «Μπουκίτο».

46. «Μπουκέτο», 1959
 λάδι σε μουσαμά, 130×97

47. «Τὰ σύννεφα», 1960
 λάδι σε μουσαμά, 162×130

Galerie de France

Γεννήθηκε τὸ 1916 στὴν Κωνσταντινούπολη. Κατατάσσεται ἐθελοντὴς στὸ γαλλικὸ στρατὸ τὸ 1939, τραυματίζεται, τοῦ ἀπονέμεται ὁ πολεμικὸς σταυρὸς καὶ πολιτογραφεῖται Γάλλος. Φοιτᾷ στὴ Σχολὴ Ἀνατολικῶν Γλωσσῶν καὶ κατόπιν στὴ Σχολὴ Καλῶν Τεχνῶν καὶ ἀρχίζει νὰ ζωγραφίζει ἐπηρεαζόμενος ἀπὸ τοὺς ὑπερρεαλιστὲς. Ἀπὸ τὸ 1951 χρονολογεῖται ἡ πρώτη του ἐπαφὴ μὲ τὴν ταπητουργικὴ. Φιλοτεχνεῖ πλῆθος σχέδια γιὰ τὴ βιομηχανία τοιχοταπήτων τῆς Ὠμπυσσὸν καὶ τῶν Γκομπελέν. Ἀπὸ τὸ 1952 περνᾷ ἕνα μέρος τοῦ χρόνου του στὴν Προβηγκία, τῆς ὁποίας ἡ φύση, τὸ χρῶμα καὶ ὁ «πλαστικὸς χώρος» ἐπηρεάζουν βαθιὰ τὸ ἔργο του. Ταξιδεύει στὴν Ἑλλάδα τὸ 1958. Στὴ ζωγραφικὴ του πραγματοποιεῖ μιὰ περίεργη ταύτιση ἀνάμεσα σὲ προσωπογραφίες ἀνθρώπων, τῶν ὁποίων μελετᾷ τὶς διαδοχικὲς ὀψεις, καὶ μιὰς ζωντανῆς, ὅλο κίνηση ἐρμηνείας τῆς φύσεως. Ἀποδίδει καὶ τὰ δυὸ μὲ ἕνα εἶδος ἐσωτερικοῦ καὶ ἔντονα χρωματισμένου δράματος.

Gérard SCHNEIDER

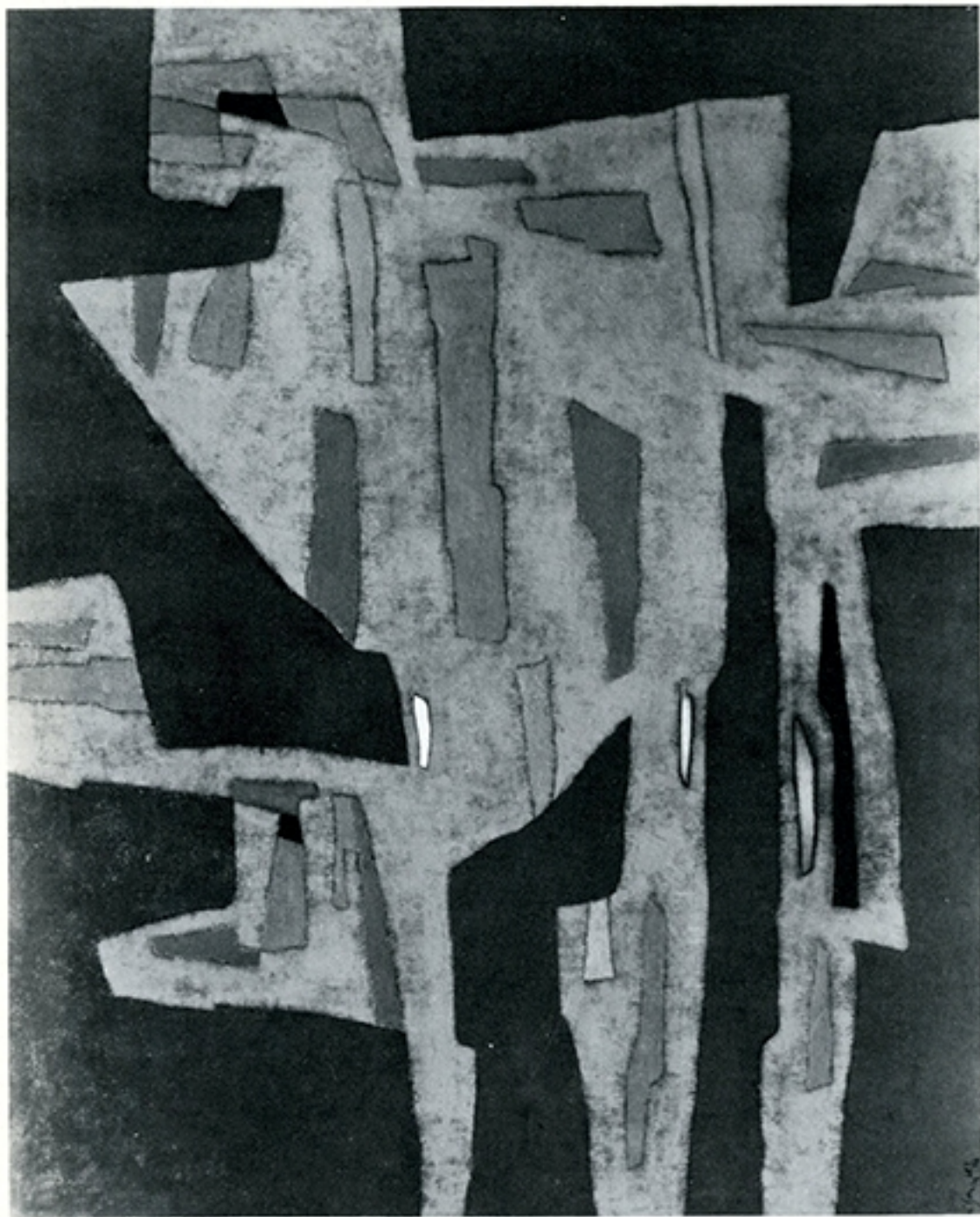
Ζερὰρ ΣΝΕΝΤΕΡ

48. «Ζωγραφικὴ 87 Β», 1955
 λάδι 130×97

49. «Έργο 91 i», 1967
 9700130

M. Gérard Schneider, Paris

Ὁ Ζερὰρ Σεντεντέρ γεννήθηκε στὶς 28 Ἀπριλίου 1896 στὴν Ἑλβετία. Τὸ 1916 ἔρχεται στὸ Παρίσι, ὅπου φοιτᾷ στὴ Σχολὴ Διακοσμητικῶν Τεχνῶν. Στὴν ἀρχὴ ἀσχολεῖται μὲ τὴ συντήρηση πινάκων, κατόπιν ὁμῶς ἀρχίζει νὰ ἐκθέτῃ δικὰ του ἔργα. Στὰ 1926 στρέφεται πρὸς τὴν ἀφηρημένη ζωγραφικὴ καὶ διαπρέπει σ' αὐτὴν μετὰ τὸν πόλεμο. Οἱ φόρμες του εἶναι στὴν ἀρχὴ ὑπερτονισμένες, μὲ ζεκαομένο γραμμικὸ περίγυρο, ὁμῶς κατόπιν διαχύνονται σὲ συμφωνικὲς δέσμες χρωμάτων. Ἡ μέθοδός του, ποὺ προϋποθέτει ἕνα εἶδος πειθαρχημένου αὐτοματισμοῦ, συνίσταται σὲ νὰ προσχεδιάζῃ μερικὰ μοτίβα στὸν πίνακα καὶ ὕστερα νὰ τὰ ἀναπτύσσει καὶ νὰ τὰ μεταμορφώσῃ μὲ ἀλλεπάλληλες προσθήκες. Ὁ Σεντεντέρ ἀρνήθηκε πάντοτε τὴν παραμικρὴ ἀναφορὰ στὸν ἐξωτερικὸ κόσμον. Δὲν ἐννοεῖ νὰ διασαφηνίσῃ τὸ περιεχόμενο τῶν πινάκων του μὲ κανένα κείμενο. Ἐπιθυμία του εἶναι νὰ ἀσκήσῃ μιὰ καθαρὴ ζωγραφικὴ ποὺ νὰ ἀπηχῇ τὸν ἐσωτερικὸ του κόσμον.

ΣΕΝΖΙΕ (Γκουσεύβ) : «Προβλεγία, μάστιγος, νόχτρα».

50. «Νυχτερινό μαύρο και κόκκινο», 1949
λάδι σε μουσαμά, 165 x 133
51. «Προβηγία, έκβολή ποταμού, ήλιος,
δύμος», 1949
λάδι σε μουσαμά, 130 x 162
52. «Προβηγία, μαύρος, νύχτα», 1958
λάδι σε μουσαμά, 130 x 162

Galerie de France

Ο Γκουστάβ Σενζιέ γεννήθηκε στις 11 Φεβρουαρίου 1909 στη Φλάνδρα. Ήρθε πολύ νέος στο Παρίσι, όπου άρχισε να εργάζεται με τον πατέρα του ως διακοσμητής. Φοιτά στη Σχολή Μπούλλ, και ζωγραφίζει μόνος για δέκα χρόνια, ώσπου να τον ενθαρρύνει ο Βάλχ και να γίνει ο ίδιος γείτονας και φίλος του Μανεσσέ, το 1939. Ο άρχικός του εξπρεσιονισμός μεταμορφώνεται σε μια αναζήτηση προοπτικής και χώρου, που εκφράζεται με πολύπλοκα άραβουργήματα. Πιο ύστερα, η δομή του αποκαθαίρεται και τα χρωματικά στοιχεία του συμπυκνώνονται σε μια δυναμική κλίμακα με μουσικές άπαιτήσεις. Ευαίσθητος στα παιχνίδια του φωτός, τεμαχίζει τα αντικείμενα, για να τα αντικαταστήσει τελικώς με μιάν ύποβολή της προσωπικής του συγκινήσεως από τον έξωτερικό κόσμο. Τις χρωματικές του επιφάνειες τις ζωντανεύουν γραμμικά σχήματα που υποβάλλουν άνεμους και θαλασσινές εκτάσεις γεμάτες από παρουσίες. Αυτή η σύλληψη προσφέρεται θαυμάσια στις λεπτές άποχρώσεις της άκουαρέλας, που ο Σενζιέ τη χειρίζεται με άπτιυχία, αλλά άφαρμόζεται άξ ίσου καλά στις μνημειώδεις διαστάσεις της ταπητουργίας.

Ο Σενζιέ διευθύνει στη Σχολή Καλών Τεχνών του Παρισιού ένα από τα πιο ζωντανά εργαστήρια.

Pierre SOULAGES

Πιέρ ΣΟΥΛΑΖ

53. «Ζωγραφική», 1955
λάδι σε μουσαμά, 195 x 130
54. «Ζωγραφική», 1960
λάδι σε μουσαμά, 130 x 97

Galerie de France

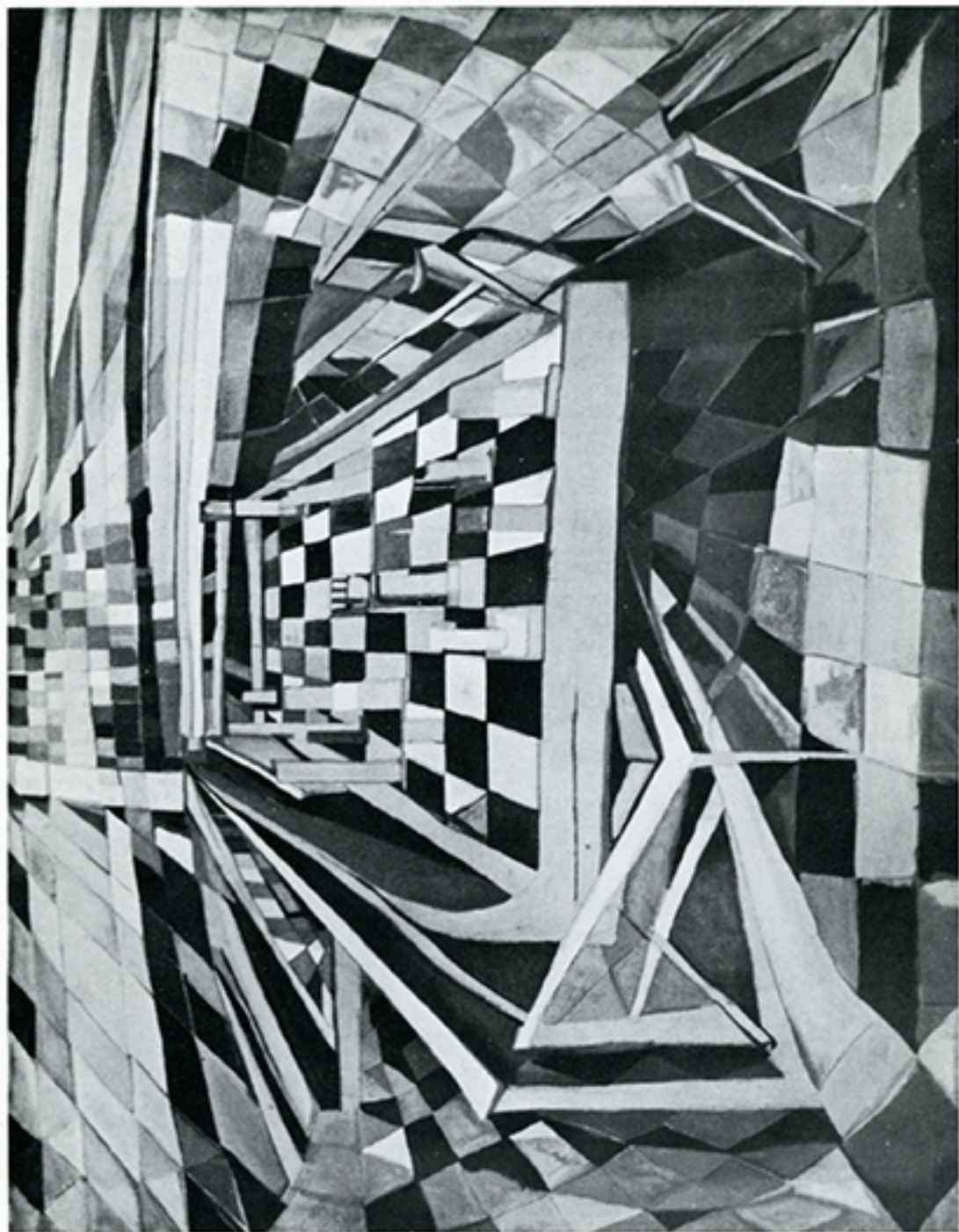
Γεννήθηκε στο Ροντιζ στις 24 Δεκεμβρίου 1919. Άρχίζει να ζωγραφίζει πολύ νέος. Άν και γίνεται δεκτός στη Σχολή Καλών Τεχνών του Παρισιού το 1938, προτιμά να μίν έγγραφη εκεί. Μετά τον πόλεμο, εγκαθίσταται στο Παρίσι, όπου εκθέτει για πρώτη φορά στο Σαλόν των Άνεξαρτήτων

των το 1946. Το 1948 μετέχει στη σημαντική καλλιτεχνική εκδήλωση «Γαλλική Άφρημένη Τέχνη» στα γερμανικά Μουσεία. Το 1949 παρουσιάζει την πρώτη άτομηκή του έκθεση στην Γκαλερί Λυντιά Κοντί. Άρχίζει να εκθέτει και στο Σαλόν του Μαΐου.

Οι κυριότερες άτομικές εκθέσεις του παρουσιάζονται στην Γκαλερί Λουί Καρρέ και στην Γκαλερί της Γαλλίας στο Παρίσι, καθώς και στην Γκαλερί Κόσιτς στη Νέα Υόρκη.

Του άπονέμεται το Μέγα Βραβείο της Μπιεννάλε Ζωγραφικής του Τόκιο το 1957, το Μέγα Βραβείο της Μπιεννάλε Χαρακτικής στη Λουμπλιάνα το 1958, καθώς και το Βραβείο Κόρνεκι το 1964.

ΒΙΕΤΤΑ ΝΤΑ ΣΙΑΒΑ : «Echec et mat».

55. «Γυναίκα με κίτρινη ρόμπα», 1952
 λάδι σε μουσαμά, 146 x 114
56. «Ψάρια», 1946
 λάδι σε μουσαμά, 89 x 116
57. «'Ανταύγειες», 1949
 λάδι σε μουσαμά, 100 x 100
- Galerie Henri Bénézit

Γεννήθηκε το 1905 στο Κλοάρ-Καρνοέτ, στο Φινιστέρ. Έργάζεται ως ζωγράφος-κεραμιστής στη βιομηχανία κεραμοσυρτικής του Κεμπέρ. Έρχεται στο Παρίσι, όπου ζωγραφίζει στην αρχή μεγάλες μνημειακές μορφές με μια μελανή τεχνοτροπία. Τού απονέμεται το βραβείο Πώλ Γκυγιώμ για μια προσωπογραφία της Γερτρούδης Στάιν, και μετέχει στην κίνηση των «Νέων Δυνάμεων». Έγκα-

ταστημένος κατά τη διάρκεια του πολέμου στο Αιξ της Προβηγκίας, στο Μαύρο Πύργο, επιχειρεί αναζητήσεις πάνω στη δομή του τοπίου και στην κίνηση ή το ρυθμό. Σε λίγο, στο μουσαμά του εμφανίζονται έλλειπτικά χρώματα που σηματοδοτούν τα ίχνη των αντικειμένων και φευγαλέες έντυπώσεις, που θυμίζουν κινεζική ζωγραφική. Μετά από μια διαμονή στο Μουστιέ, στη Δορδώνη (1956), προσπαθεί να υποβάλει αυτή την πρωτόγονη φύση που αντιμέτωπισε ο προϊστορικός άνθρωπος.

Παρουσιάζει πολλές εκθέσεις του στην Γκαλερί της Γαλλίας, και κατόπιν στην Γκαλερί Maeght (το 1954, 1956, 1959, 1961, 1962). Η Kunsthalle της Βέρνης οργανώνει μια αναδρομική έκθεση των έργων του το 1957. Η δράση του αποκορυφώνεται με την έκθεση του μεγάλου ψηφιδωτού που κοσμεί σε όλο το μήκος του τόν εξωτερικό τοίχο του Ίδρυματος Maeght στο Σαιν-Πιέλ ντε Βάνς (1964).

VIEIRA DA SILVA

ΒΙΕΙ-ΡΑ ΝΤΑ ΣΙΛΒΑ

58. «Echec et mats», 1949
 λάδι σε μουσαμά, 89 x 116
59. «Ο πλημμυρισμένος σταθμός», 1956
 λάδι σε μουσαμά, 114 x 146
- Galerie Jeanne Bucher

Η Μαρία Έλενα Βιέιρα ντά Σιλβα γεννήθηκε στη Λισσαβόνα το 1909, σε περιβάλλον διανοουμένων. Πρώτα την τραβά η μουσική, αλλά στα δεκαέξι χρόνια της αποφασίζει να γίνει ζωγράφος. Ταξιδεύει συχνά στο εξωτερικό, και το 1928 βρίσκεται στο Παρίσι, όπου εργάζεται με τους

Μπουρντέλ, Ντεσιώ και Λεζέ. Το 1930 παντρεύεται τον ζωγράφο Άρνολντ Τζάνς. Ταξιδεύουν στην Ουγγαρία και στην Ίταλία, όπου ενθουσιάζονται από τη ζωγραφική της Σιένας. Γυρίζει στο Παρίσι, όπου την ανακαλύπτει η Ζάν Μπισσέ, που παρουσιάζει για πρώτη φορά έργα της το 1933. Γνωρίζεται με τον Μπισσιέρ. Το 1939 επιστρέφει στην Πορτογαλία και κατόπιν διαμένει για ένα μεγάλο διάστημα στη Βραζιλία. Ξαναγυρίζει στο Παρίσι, όπου πραγματοποιεί πολλές εκθέσεις στην Γκαλερί Πιέρ. Στη Νέα Υόρκη, το έργο της παρουσιάζεται στην Γκαλερί Κναϊντλερ. Της απονέμεται το Μέγα Βραβείο της Μπιεννάλε του Σάο-Πάολο το 1961, καθώς και το Μέγα Έθνικό Βραβείο Τεχνών το 1966.

Το έργο της προσδιορίζεται αρχικώς από την ανάμνηση της γεντείρας της με τις κλιμακωτές οικοδομές: κόχια επίπεδα όπου διανοίγονται εκατομμύρια κυψέλες, και συνάμα άτελεικτος διαλογισμός μπρός σε μια γωνιά του εργαστηρίου της, που τα κεραμικά πλακάκια το μεταμορφώνουν σε άπειρες χρωματικές προοπτικές. Άλλα θέματα ξαναγυρίζουν με έμφωνη στο έργο της: έναίριες γέφυρες, κρεμαστά μετρό, σιδηροδρομικοί σταθμοί με τις τροχιές και τις γέφυρές τους. Η ζωγραφική της μοιάζει να πορεύεται προς το φώς, ανάμεσα στα αντικαθρεφτίσματα των αναμνήσεων, και αποτελεί μια πνευματική αναζήτηση και αποκάλυψη του κόσμου του ύποσυνειδήτου.

ΖΑΟ ΒΟΥ-ΚΙ : «Άφιξη στον Τουφού»

60. «Η ρόδα», 1954
λάδι σε μουσαμά, 120 x 120

61. «Ο τοίχος», 1956-1958
λάδι σε ξύλο, 135 x 148

Galerie Moezht

Χάυτερ. Το 1942 επιβάλλεται με κάτι μεγάλα σχέδια με πένα και μολύβι, ενώ παράλληλα εκτελεί έλαιογραφίες και γλυπτά σε σχιστόλιθο. Ο Υμπάκ χρησιμοποιεί την ίδια τεχντροπία στη ζωγραφική και στη γλυπτική του, με αυλάκια και ζώνες στρωματοποιημένες, σαν να αναζητή τα ιζήματα που αποτελούν τη δομή του τοπίου. Το δράμα του είναι σαν άκτινογράφημα. Εντάσσει τα όρυκτα στο ζωικό κόσμο, ζωντανεύοντας την πέτρα ή την άμμο με άπεραντους σιωπηλούς κυματισμούς. Ο Υμπάκ πραγματοποίησε επίσης σημαντικό έργο εικονογραφήσεως βιβλίων φύλων του ποιητών.

Ο Ραούλ Υμπάκ γεννήθηκε το 1910 στο Μαλμεντύ. Φτάνει στο Παρίσι το 1929, όπου έρχεται σε επαφή με την ομάδα των υπερρεαλιστών. Έπηρεασμένος από τον Μάν Ρέυ, όφειρώνεται άρχικώς σε άναζητήσεις στον τομέα της φωτογραφίας. Παράλληλα, μελετά τη χαρακτική με τον

ZAO WOU-KI

62. «Αφίερωμα στον Τουφού», 1956
λάδι σε μουσαμά, 195 x 130

63. «Ζωγραφική», 1959
λάδι σε μουσαμά, 130 x 97

Galerie de France

εγκαθίσταται όριστικά. Μετά από μι ά εικαστική περίοδο έπηρεασμένη από τον Πάουλ Κλέε, καταλήγει σε μιάν άποκαθαρμένη άπεικόνιση της φύσεως, όπου ή γραφική παράδοση άνανεώνεται από τη λιτότητα της άνατολικής τέχνης. Το έργο του, άκριβές και συνάμα ποιητικό, έμπνέεται από τις άλλαγές της φύσεως και των εποχών, και καταλήγει σ' ένα μυστικισμό ήρεμο και αισθηματικά συγκρατημένο.

Γεννήθηκε στο Πεκίνο στις 13 Φεβρουαρίου 1921. Σε ηλικία 14 έτών εγγράφεται στην Έθνική Σχολή Καλών Τεχνών στο Χάγκ-Τσιού, όπου φοιτά έξι χρόνια. Διορίζεται καθηγητής της ίδιας Σχολής το 1941, και διδάσκει έως το 1948. Το χρόνο αυτό εγκαταλείπει την Κίνα για το Παρίσι, όπου

ZAO BOY-KI

ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΣΩΓΡΑΦΩΝ

	Σελίς
ΒΙΕ-ΙΡΑ ΝΤΑ ΣΙΛΒΑ (Μαρία Έλενα)	35
ΓΚΡΟΜΕΡ (Μαριόλ)	19
ΓΚΡΥΜΠΕΡ (Φρανσίς)	21
ΕΛΙΟΝ (Ζάν)	23
ΕΡΜΠΕΝ (Όγκύστ)	24
ΕΣΤΕΒ (Μωρίς)	18
ΖΑΟ ΒΟΥ-ΚΙ	37
ΖΙΣΚΙΑ (Λεόν)	21
ΛΑΠΙΚ (Σόρλ)	24
ΛΕ ΜΟΑΛ (Ζάν)	25
ΜΑΝΕΣΙΕ (Άλφρέντ)	25
ΜΑΡΣΑΝ (Άντρέ)	26
ΜΠΑΖΕΝ (Ζάν)	15
ΜΠΑΛΤΥΣ	13
ΜΠΙΣΣΙΕΡ (Ροζέ)	15
ΜΠΟΡΕΣ (Φρανκίσκος)	17
ΜΠΩΝΤΕΝ (Άντρέ)	13
ΜΥΖΙΚ (Ζοράν Άντόνιο)	26
ΝΑΛΛΑΡ	27
ΝΤΕ-Υ-ΡΟΛ (Ζάν)	18
ΠΙΝΙΟΝ (Έντουάρ)	27
ΠΟΛΙΑΚΩΦ (Σέρζ)	29
ΠΡΑΣΣΙΝΟΣ (Μάριος)	31
ΣΑΣΤΕΛ (Ροζέ)	17
ΣΕΝΖΙΕ (Γκουστάβ)	33
ΣΝΕΝΤΕΡ (Ζεράρ)	31
ΣΟΥΛΑΖ (Πιέρ)	33
ΤΑΛ ΚΟΑΤ (Πιέρ)	35
ΥΜΠΑΚ (Ραούλ)	37
ΦΩΤΡΙΕ (Ζάν)	19
ΧΑΡΤΟΥΝΓΚ (Χάνς)	23

